

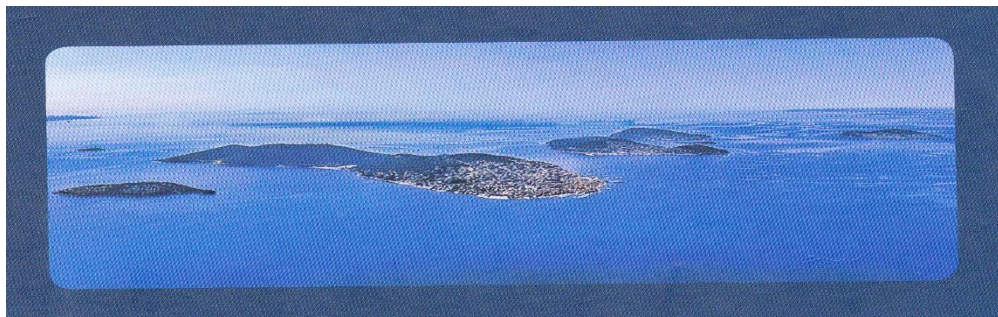
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ*

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Κ. ΚΟΜΜΑΤΑ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ
ΕΝΘΥΜΙΟΙ ΛΟΓΟΙ, Α΄ έκδοση, ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ 2021, σσ. 246.

Κατά τήν έκποσιν τοῦ σωτηρίου 2021^{ου} ἔτους ὁ ἐκδοτικός οἶκος « Φωτομέθεξις -ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ-ΕΚΔΟΣΕΙΣ » Θεσσαλονίκης, ἔθεσε εἰς κυκλοφορίαν περισπούδαστον πραγματείαν ὑπό τόν τίτλον : « *ΕΝΘΥΜΙΟΙ ΛΟΓΟΙ* », τήν ὁποίαν συνέγραψε ὁ δόκιμος καί πολυγραφότατος σκαπανεύς τῶν ἱστορικοθεολογικῶν γραμμάτων Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Πριγκηπωννήσων κ. Δημήτριος. Πρόκειται διά

μίαν ιστορικοθεολογικήν μελέτην ἢ ὁποία ἀριθμεῖ 246 σελίδας καί φέρει σχῆμα 0,24cm X 0,17cm. Εἰς τό μὲν ἔγχρωμον ἐμπροσθόφυλλον αὐτῆς προβάλλεται παλαιά ἱστορική εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐκ « τοῦ φερωνύμου Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Πριγκήπου », εἰς τό δέ ὀπισθόφυλλον εἰκονίζεται εἰς ἀεροφωτογραφίαν ἢ « Ἱερά Μητρόπολις Πριγκηποννήσων τῆς ἱστορικῆς Προποντίδος ».

Ἐπίσης, εἰς τὰς προεκτάσεις τοῦ ἐξωφύλλου δημοσιοπεῖται ἡ φωτογραφία τοῦ σ., καθὼς καί σύντομον βιογραφικὸν αὐτοῦ. Ἡ καλαίσθητος καί ἐπιμελημένη ὡς ἄνω ἔκδοσις ἄρχεται κατὰ πρῶτον διὰ τῆς κάτωθι ἀφιερώσεως: « Στὴν Μάνα μου, Ζωή »(σελ. 5), κατὰ δεῦτερον μὲ τὰ « Περιεχόμενα »(σσ.7-9) καί κατὰ τρίτον ἀκολουθεῖ σύντομον εἰσαγωγικὸν σημεῖωμα τό ἐπιγραφόμενον: « Προλογικά »(σσ.11-12) διὰ τοῦ ὁποίου ὁ σ., ἀφοῦ παρουσιάζει συνοπτικῶς τό περιεχόμενον καί τὴν θεματολογίαν του, ὀλοκληρῶνει μὲ τὴν συγκινητικὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως τό παρόν βιβλίον ἀποτελέσει ἀφορμὴν διὰ προσευχὴν « ὑπὲρ εὐσταθείας τῆς τροφοῦ τοῦ Γένους Μητρός Ἐκκλησίας, πού εἶναι γιὰ ὅλους μας καί θά εἶναι γιὰ πάντα ἢ προσφέρουσα καί προσφερομένη, ὅπως ὁ Ἰδρυτής καί Δομητῶρ τῆς, ὁ Χριστός »(σσ. 11-12). Ἡ διάταξις τῆς ὕλης διαστρωματώνεται κατὰ τὸν καλύτερον ἐπιστημονικὸν τρόπον εἰς τρία ἐκτενῆ μέρη.

Εἰς τό πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου, τό ὁποῖον ἄρχεται διὰ τοῦ τίτλου: « *ΕΝΘΥΜΙΟΙ ΛΟΓΟΙ* »(σελ.13) ἀριθμοῦνται οἱ κατωτέρω τριάντα ὑπότιτλοι: 1) « Γιά τὴν Παναγία τῶν Βλαχερνῶν καί τὸν Ἀκάθιστο Ὑμνο »(σσ.15-18), 2) « Γιά τὴν Ζωοδόχο Πηγὴ τοῦ Βαλουκλιῆ »(σσ.19-23), 3) « Προσκύνημα ἐλπίδος στὴν Βαλουκλιώτισσα »(σσ.25-28), 4) « Χαῖρε Κεχαριτωμένη » (σσ.29-31), 5) « Εἰς τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου »(σσ.33-37), 6) « Ἀπὸ τὴν Ἱ. Μονὴ τῆς Πορταΐτισσας »(σσ.39-41), 7) « Εἰς τὰ καταθέσια τῆς Τιμίας Ζώνης »(σσ.43-45), 8) « Εἰς τὴν Παναγία Σουμελᾶ Βεροίας »(σσ.47-49), 9) « Ἱερά Πανήγυρις Ὑπαπαντῆς στὴν Καλαμάτα »(σσ.51-55), 10) « Τὸν Σταυρόν Σου προσκυνοῦμεν Δέσποτα »(σσ.57-61), 11) « Ἱερά μνήμη Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου »(σσ.63-66), 12) « Εἰς τὴν Θρονικὴ Ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου / Φανάρι, 30 Νοεμβρίου 1998 »(σσ.67-70), 13) « Εἰς τὴν Θρονικὴ Ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου/ Φανάρι, 30 Νοεμβρίου 2005 » (σσ.71-76), 14) « Εἰς τὴν Θρονικὴ Ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου/ Φανάρι, 30 Νοεμβρίου 2008 »(σσ.77-81), 15) « Εἰς τὴν ἱερά μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν/ Φανάρι, 30 Ἰανουαρίου 2011 »(σσ.83-87), 16) « Περί Δωδεκαήμερου καί Μετανοίας/ Κυριακὴ μετὰ τὰ Φῶτα »(σσ.89-92), 17) « ‘Μὴ φοβοῦ, μόνον πιστεue’ λέγει Κύριος/ Κυριακὴ Ζ’ Λουκᾶ »(σσ.93-95), 18) « Ἡ ἀγάπη τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτη/ Κυριακὴ Η’ Λουκᾶ »(σσ.97-99), 19) « Ὁ ‘τύπος τῆς Συναγωγῆς’/ Κυριακὴ Ι’ Λουκᾶ » (σσ.101-106), 20) « Τό Δεῖπνον τῆς Βασιλείας/ Κυριακὴ ΙΑ’ Λουκᾶ »(σσ.107-110), 21) « Ὁ Τελώνης καί ὁ Φαρισαῖος/ Κυριακὴ ΙΣΤ’ Λουκᾶ »(σσ.111-114), 22) « Γιά τὴν Ὁρθοδοξία/ Φανάρι, Α’ Κυριακὴ Νηστειῶν, 2003 »(σσ.115-120), 23) « Γιά τὴν παραβολὴ τῶν ταλάντων καί τὴν ἱερά μνήμη τοῦ ἁγίου Βουκόλου/ Κυριακὴ ΙΣΤ’

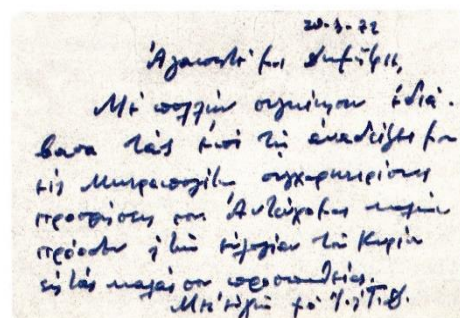
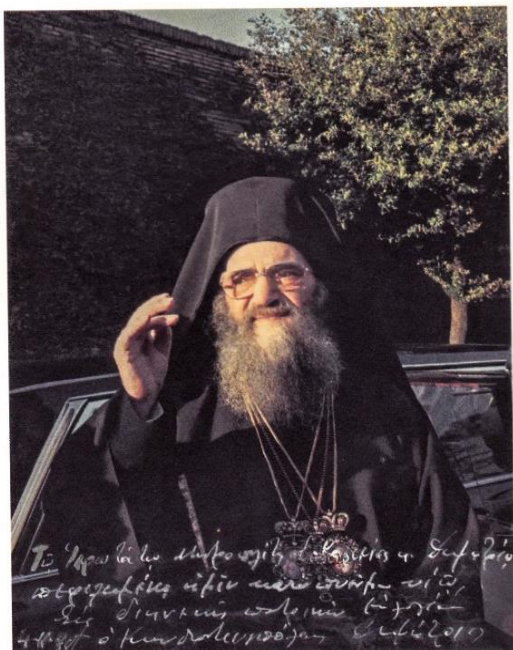
Ματθαίου » (σσ.121-126), 24) « Κυριακή τῆς Σαμαρείτιδος καί ἡ ἱερά μνήμη ἁγίων Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως/ Φανάρι, 17 Μαΐου 1998 » (σσ.127-131), 25) « Εἰς τήν Κυριακή τοῦ Τυφλοῦ »(σσ.133-136), 26) « Εἰς τήν Κυριακή τῶν Ἁγίων Πατέρων καί τήν πολιοῦχο τῆς Χαλκηδόνος ἁγία Εὐφημία »(σσ.137-141), 27) « Ἱερά μνήμη ἁγίου Δημητρίου »(σσ.143-146), 28) « Ἱερά μνήμη ἁγίας Αἰκατερίνης »(σσ.147-150) , 29) « Ἱερά μνήμη ὀσίου Λουκᾶ τοῦ ἐν Στερίῳ »(σσ.151-154) καί 30) « Ἐσπερινός λήξεως τοῦ Συνεδρίου ἁγιοκατατάξεως τῶν οἰκογενῶν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ »(σσ.155-157). Εἰς τούς ὡς ἄνω τριάντα ὑποτίτλους ἀναφέρονται ποικίλαι ὁμιλίες καί κηρύγματα τοῦ σ., ἐξ ἀφορμῆς διαφόρων λειτουργικῶν συνάξεων.

Τό δεύτερον μέρος, τό τιτλοφορούμενον: « *ΕΥΓΝΩΜΩΝ ΟΦΕΙΛΗ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ* »(σελ. 159) ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν κάτωθι τεσσάρων ὑποτίτλων : 1) « Ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ὅπως τόν ἔζησα »(σσ.161-175), 2) « Ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ἐν μνήμῃ »(σσ.177-183), 3) « Πολυσέλιδος Ἀναφορά εἰς μνήμην δικαίου »(σσ.185-186) καί 4) « Μνήμη Δημητρίου Πατριάρχου »(σσ.187-196). Εἰς τό ὡς ἄνω οἰκεῖον μέρος ὁ σ., σκιαγραφεῖ λεπτομερῶς τόν βίον καί τό ἔργον τῆς μεγίστης αὐτῆς μορφῆς, τοῦ πνευματικοῦ του πατρός καί στενοῦ συνεργάτου, τοῦ αἰοδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου τοῦ Α΄.

Ἐν τῷ τρίτῳ μέρει τό ὁποῖον φέρει τόν τίτλον: « *ΕΥΝΗΜΟΝΕΣ ΛΟΓΟΙ* »(σελ. 197) περιλαμβάνονται οἱ ἐξῆς ἑννέα ὑπότιτλοι: 1) « Ὁ Χαλκηδόνος Μελίτων »(σσ.199-202), 2) « Εἰς μνήμην Σταυρουπόλεως Μαξίμου, τοῦ Σχολάρχου μας »(σσ.205-211), 3) « Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας Στυλιανός, ἕνας Ἱεράρχης σπανίου νοός »(σσ.213-220, Φωτοαντίγραφον ἀποκόμματος ἐφημερίδος φέρων τόν κάτωθι ὑπότιτλον : « *Ο Μιλητουπόλεως ἀπαντᾷ εἰς τόν Ἀττικῆς* », σελ.221), 4) « Εἰς μνήμην Τράλλεων Ἰσιδώρου » (σσ.223-225), 5) « Βασίλειος Νικολαΐδης - Ἄρχων Πρωτοψάλτης τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας (1915-1985) - Ὁ Ἐπικήδειος λόγος »(σσ.227-235), 6) « Ἐπικήδειος χαιρετισμός εἰς τήν μακαριστή Ἑλένη Σαμαρᾶ » (σσ.237-238), 7) « Ἀποχαιρετώντας τήν μακαριστή Ἀθηνᾶ Καφετζῆ »(σσ.239-240) , 8) « Ἐξόδιος χαιρετισμός κατά τήν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν τοῦ μακαριστοῦ Κωνσταντίνου Καρᾶ »(σσ.241-242) καί 9) « Ἄντι ἐπιλόγου »(σσ.243-246). Εἰς τούς ἄνωθεν ὀκτώ ὑποτίτλους ἐμπεριέχονται ἄρθρα καί ἐπικήδαιοι λόγοι διά τῶν ὁποίων μνημονεύονται συνοπτικῶς, βιογραφικά στοιχεῖα προσώπων, διαπρεπῶν ἱεραρχῶν, ἐκλεκτῶν στελεχῶν τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς καί οἰκεῖων τοῦ σ., ἐνῶ, διά τοῦ ἐννάτου ὑπότιτλου περατοῦται τό παρόν βιβλίον. Ἄξιον ἰδιαίτερας προσοχῆς καθίσταται τό βιογραφικόν σημεῖωμα τοῦ σ., τό ὁποῖον δημοσιεύεται εἰς τό μνημονευθέν ἄνω ἐξώφυλλον καί παρατίθεται ὡς ἀκολουθῶς: « Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γέρον Πριγκηποννήσων, ὑπέρτιμος καί ἔξαρχος Προποντίδος, κ. Δημήτριος, γεννήθηκε τήν 26^η Ὀκτωβρίου 1952 στήν Κοινότητα Ἁγίου Δημητρίου στή Ταταῦλα τῆς Πόλης ἀπό τόν Κωνσταντῖνο Κομματᾶ καί τήν Ζωή, τό γένος Μιχαήλ Πέτα. Μετά τήν πρώτη παιδείουσι στό Δημοτικό τῆς Κοινότητός του, σπούδασε στό Γυμνασιακό τμήμα τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς στό Φανάρι καί στό Λυκειακό τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης (1968-1971). Ὡς ὑπότροφος δέ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου σπούδασε θεολογία στή Θεολογική Σχολή τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐπί τετραετία, ἀποφοιτήσας τό 1975, καί ἐπί ἕνα σχολικό ἔτος (1980-1981) στό Ἀγγλικανικό Θεολογικό Κολλέγιο Oak Hill τοῦ Λονδίνου. Χειροτονήθηκε Διάκονος ἀπό τόν κορυφαῖο Ἱεράρχη τοῦ Θρόνου, ἀείμνηστο Μητροπολίτη Γέροντα Χαλκηδόνος Μελίτωνα, στίς 14 Ἰουλίου 1974, διετέλεσε δέ μέλος

τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς καθ' ὅλη σχεδόν τὴν Πατριαρχία τοῦ Γέροντός του, ἀοιδίμου Πατριάρχου Δημητρίου (1975-1990). Ἀπό τῆς θέσεως τοῦ Μεγάλου Ἀρχιδιακόνου ἐξελέγη παμψηφεῖ Τιτουλάριος Μητροπολίτης Σεβαστείας τὴν 2^α Ὀκτωβρίου 1990 χειροτονηθεὶς εἰς Ἀρχιερέα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τὴν 4^η Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους. Ἡ Μητρόπολις Σεβαστείας ἀπεκατεστάθη Συνοδικῶς ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ὡς ἐν ἐνεργείᾳ Μητρόπολις τοῦ Θρόνου τὴν 15^η Ὀκτωβρίου 1994. Ὡς Μητροπολίτης Σεβαστείας, διετέλεσε ἐπὶ 16 καὶ πλέον χρόνια (1991-2008) Διευθυντῆς τοῦ Ἰδιαίτερου Πατριαρχικοῦ Γραφείου, ἀντιμετώπισας πλειάδα ἀγωνιωδῶν περισπασμῶν τῆς ζωῆς τῆς ἑδρας τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἐξεπροσώπησε καὶ εἰς πλείστας ἀνά τὸν κόσμον (Ἑλλάδα, Ἀμερική, Αὐστραλία, κ. ἄ.) ἀποστολάς διακονίας καὶ προασπίσεως τῶν ἱερῶν συμφερόντων τῆς. Καρπὸς τετραετοῦς συστηματικῆς ἐρεύνης εἶναι ἡ μονογραφία γιὰ τὸ ἀνώτατο κανονικὸ δικαίωμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἱστορικῶν Μητροπόλεων του, τῶν καλουμένων 'Νέων Χωρῶν', ὑπὸ τὸν τίτλο *Ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πρᾶξις τοῦ 1928 παρακωλυομένη τοῖς ὅροις*.¹ Τὴν 19^η Ἀπριλίου 2018 μέ εἰσήγησι τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Πατριάρχου, ἐξελέγη παμψηφεῖ ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων. Εἰς ἀναγνώρισιν δέ τῶν πολυτίμων ὑπηρεσιῶν του πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησία ἡ Μητρόπολις Πριγκηποννήσων ἀνυψώθη εἰς Γεροντικὴ ἐν τῷ προσώπῳ του. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 2000 μετέχει περιοδικῶς εἰς τὴν Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδο, εἶναι Πρόεδρος Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, δημοσιεύθηκαν δέ κείμενά του σὲ διάφορα ἔντυπα καὶ τιμητικούς τόμους». ² Διὰ τοῦ ὡς ἄνω βιογραφικοῦ σημειώματος ὁ μελετητῆς τοῦ βιβλίου τούτου ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ νὰ ἀξιολογήσῃ τὴν μεγίστην σπουδαιότητα τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ, ἀφοῦ πληροφορεῖται διὰ τὰς συνθήκας καὶ τὸ περιβάλλον εἰς τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη καὶ ἐγαλουχήθη ὁ σ., καὶ συνεπῶς γίνεται γνωστόν εἰς τὸ ἀναγνωστικόν κοινόν ὅτι ὁ σ., ἠνδρώθη καὶ ἐκατηχήθη εἰς τὰς Πατριαρχικὰς Αὐλάς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ παρὸν σύγγραμμα ἀποπνέει ἄρωμα βυζαντινῆς λογιουσύνης, ἄρωμα Βασιλευούσης, ἀλλὰ καὶ ἡ μέχρι τοῦδε καλλίκαρπος ἐκκλησιαστικὴ διαδρομὴ τοῦ σ., ὑπόσχεται καὶ ἐγγυᾶται τὴν ἐλπιδοφόραν λαμπρὰν μελλοντικὴν πορείαν, τόσον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων, τὴν ὁποίαν ποιμαίνει εὐόρκως καὶ μέ ἔνθεον ζῆλον, ὅσον καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Εἰς τὰς σελίδας τοῦ παρόντος βιβλίου, ὁ λόγιος καὶ ἱστοριοδίφης σ., ἀφοῦ συνέλεξε μετὰ ἐπιστημονικοῦ ζήλου τὸ ἀρχεϊακόν του ὑλικόν τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἐπέκτασιν καὶ συστηματικὴν καταγραφὴν τῶν ἱερῶν γραμμῶν, καρπὸς μελέτης καὶ ποιμαντικῆς διακονίας πολλῶν ἐτῶν, ταξινόμησε τοῦτο εἰς θεματικούς τομεῖς καὶ – καθ' ὁμολογίαν τοῦ ἰδίου – ἔθεσε εἰς κυκλοφορίαν: « ἐπιλεκτικῶς καὶ εἰς παράστασιν μνήμης ἑορτίων ἡμερῶν, ἱστορικῶν χώρων καὶ σεβασμίων ἐκκλησιαστικῶν μορφῶν, ἀλλὰ καὶ ἐνίων οἰκειῶν προσώπων πού ἐξέλιπαν, ὠρισμένα κείμενά »(σελ.11) του « τὰ ὁποῖα ἀπηγγέλθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν στήν Πόλιν καὶ στό ἐξωτερικόν μέ διάφορες ἐκκλησιαστικές, λειτουργικές καὶ ἐπετειακές ἀφορμές κατὰ τὴν τριακονταετῆ ταπεινὴ Ἀρχιερατικὴ » (σελ.11) του « διακονία ὑπὸ τὴν ιδιότητα κυρίως τοῦ Μητροπολίτου Σεβαστείας » (σελ. 11). Τὰ κείμενά του ταῦτα « ἀποτυπώνουν πνευματικὰ μηνύματα, σκέψεις καὶ ἐκτιμήσεις ἐξ ὅλης τῆς ἐκκλησιαστικῆς »(σελ.11) του « διαδρομῆς εἰς τοὺς κόλπους τῆς μαρτυρικῆς τροφοῦ Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ διατρανώνουν κατὰ τὸ δυνατόν τὴν δύναμιν τῆς πίστεως. Τὸ 'Πατρῶν κειμήλιον' δηλαδή, ἡμῶν τῶν Ὁρθοδόξων »(σελ.11). Κατὰ τὴν μελέτην τῶν ὡς ἄνω κειμένων - ὁμιλιῶν καὶ κηρυγμάτων – τοῦ πρώτου μέρους τοῦ παρόντος βιβλίου,

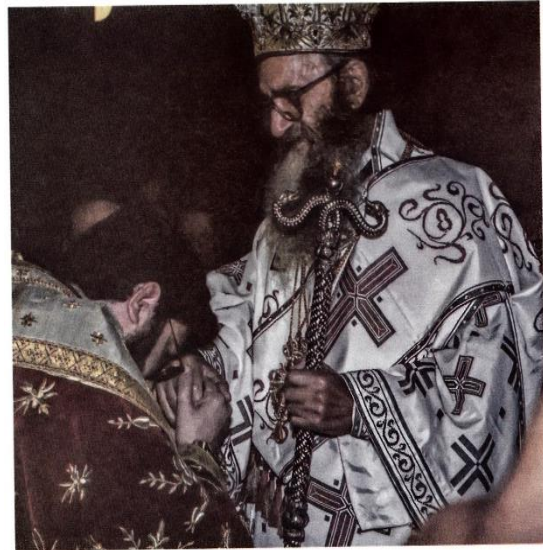
διεπιστώσαμεν ὅτι ταῦτα δέν παρουσιάζονται ἀσχέτως πρὸς τὴν σημασίαν των, ἀποξηραμένα καὶ ἀπογεγυμνωμένα, ἀνεπαρκῆ, ἐπιφανειακά καὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντος, ἀλλὰ μετὰ νοήματος αὐτῶν, εὐρισκόμενα εἰς πλήρην ἁρμονίαν μετὰ τῶν θείων δογμάτων, τὰ ὅποια παρέλαβε ἡ Ἐκκλησία καὶ κηρύττει εἰς τὸν λαόν της. Ἐν προκειμένῳ ὁ σ., διὰ τῆς λιπαρᾶς γνώσεώς του, τόσον τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὅσον καὶ τῆς Πατερικῆς Γραμματείας, διδάσκει Χριστὸν Ἐσταυρωμένον καὶ Ἀναστάντα καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῶν λατρευτικῶν συνάξεων ἐξηγεῖ ἐπὶ τό ἀπλούστερον τὰς ὑψηλοτέρας σωτηριώδεις Ἀληθείας, διὰ νὰ εἶναι ἄκρως κατανοητά, εὐληπτα καὶ ἀφομοιώσιμα ἐκ τοῦ λαοῦ. Ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ καθ' ἡμέραν σύγχρονα καὶ φλέγοντα προβλήματα τῶν ἀνθρώπων ὁ σ., προσαρμόζει τό Εὐαγγέλιον τῆς Σωτηρίας κατὰ τὸν κατάλληλον καὶ ἀρμόζοντα εἰς ἐκάστην ἐποχὴν καὶ περίστασιν τρόπον. Ἡμπορεῖ νὰ ὁμιλῇ ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας του, μετὰ εἰλικρινοῦς συναισθήσεως καὶ προσωπικῆς ἐμπειρίας. Ἀναφέρεται βιωματικῶς εἰς τὴν ἐν Χριστῷ Σωτηρίαν καὶ μετέχει ἐνεργῶς τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, προσπαθώντας νὰ μνήσῃ καὶ τὸν λαόν εἰς αὐτήν, ὑποδεικνύοντας τὸν ἐπιτυχήν δρόμον διὰ τῆς ἐν Χριστῷ τελειώσεως. Ἐνταῦθα δέν ἔχουν θέσιν τὰ ρητορικά ἄνθη, αἱ γλωσσικαὶ ἀκρότητες, αἱ πομπῶδεις ἐκφράσεις καὶ ποιητικαὶ ἐξάρσεις, ἐπιδείξει γνώσεων καὶ σοφίας, καθὼς καὶ ἄκαιραι γραμματολογικαὶ ἀναπτύξεις, συμφώνως τοῦ ἁγιοπαυλικοῦ λόγιου ὅτι : « ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηγήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσει. »³, ἀλλὰ μέ σαφήνειαν καὶ συνέπειαν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιτηδεύσεως, ταπεινῶς καὶ σεμνῶς καυτηριάζει καὶ στηλιτεύει τὴν ἁμαρτίαν καὶ παραλλήλως, ἐλέγχει καὶ συμπονεῖ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐν μετανοίᾳ. Ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ ἀγάπῃ πρὸς τὰς ἐπιταγὰς τῶν λατρευτικῶν ἱεροπραξιῶν διακονεῖ ὁ σ. ὡς ἱερουργός τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Χάριτος, ἐξ ὀνόματος τοῦ « πραέως καὶ ταπεινοῦ τῆ καρδία »⁴ Κυρίου καὶ προσκαλεῖ τοὺς ἀδελφούς του ἐξ ὀνόματος Ἐκεῖνου « εἰς τὸν ἐλαφρόν Του ζυγόν καὶ εἰς τό χρηστὸν Του φορτίον διὰ νὰ εὔρουν ἀνάπαυσιν εἰς τὰς ψυχὰς των »⁵. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ σ., ἐπιχειρεῖ εἰς τό δεύτερον μέρος διὰ τῶν ὡς ἄνω τεσσάρων μνημονευθέντων κειμένων - ὁμιλιῶν μίαν συγκινητικὴν, σύντομον καὶ περιεκτικὴν καταγραφὴν ἀγνώστων πτυχῶν τοῦ βίου του μετὰ τοῦ πνευματικοῦ του πατρός καὶ μέντορος αὐτοῦ αἰοδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου τοῦ Α'.

Ἐξετάζονται διεξοδικά προσωπικά βιώματα καί ἐμπειρίες, ἀπό τά πρῶτα του παιδικά βήματα μαθητεύοντας, ὡς σπουδαστής τῆς Χαλκίτιδος Σχολῆς, παρά τούς πόδας τοῦ μεγίστου ὡς ἄνω Πατριάρχου.

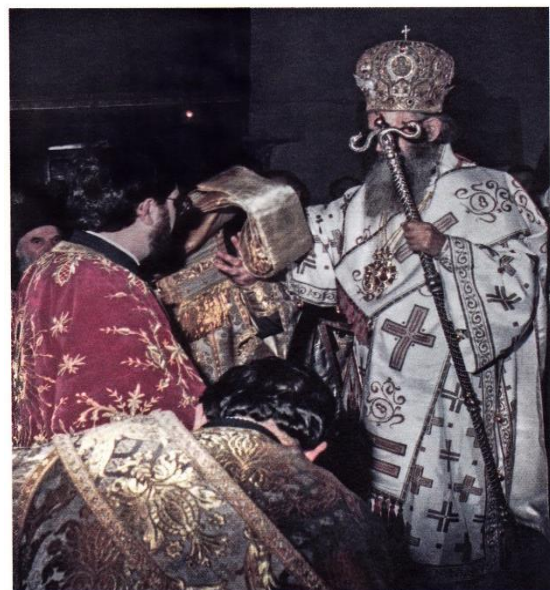
*Ἀπό τήν εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίαν τοῦ Σεβαστείας Δημητρίου.
Ἡ τελευταία χειροτονία τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου.
Πάνσεπτος Πατριαρχικός Ναός, 4 Νοεμβρίου 1990*

Νεανικά ὄνειρα, εὐσεβεῖς πόθοι, ὀράματα, προσδοκίες, π.χ. σπουδαί ἐν τῇ θεολογία, ἱερατική κλίσις, ἱερωσύνη, κ.λπ., ἐμέλλετο νά λάβουν σάρκα καί ὀστά ὑπό τήν πεπνυμένην καθοδήγησιν τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου, καθῶς καί νά δεχθῆ τήν Ἀρχιερωσύνη ἐκ τῶν τιμίων χειρῶν του (σελ.161 κ. ἐξῆς).

*Ὁ αἰοίδιμος Πατριάρχης Δημήτριος χειροτονῶν τόν κατά πνεῦμα υἱόν Του,
Δημήτριον, εἰς Μητροπολίτην Σεβαστείας.
Πάνσεπτος Πατριαρχικός Ναός, 4 Νοεμβρίου 1990*

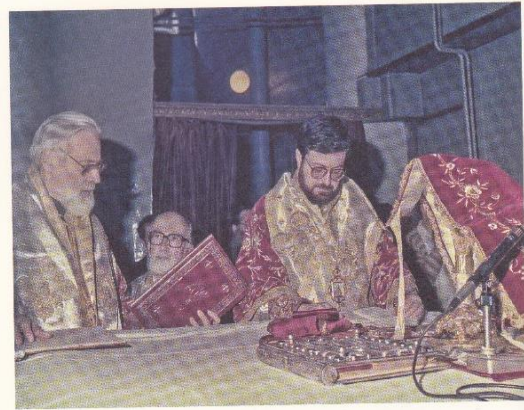

Ἀπό τήν εἰς Ἀρχιερέα χειροτονίαν τοῦ Σεβαστείας Δημητρίου

Ὁ σ., ὑπῆρξε ἐπί πολλῶν ἐτῶν στενός συνεργάτης τοῦ ἐκλιπόντος Πατριάρχου καί ἐκ τῆς συνεργασίας ταύτης δύναται νά ἀπεικονίζη τόν μακαριστόν Προκαθήμενον τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κυρόν Δημήτριον τόν Α΄ μέ τούς κάτωθι λόγους : « Τήν ζωή του τήν κοσμοῦσαν κυρίως ἡ βαθεῖα πίστις καί εὐθύς μετά ἡ ἀνεξικακία καί ἡ σεμνότης, ἡ διάκρισις καί ἡ σύνεσις, ἡ γνήσια εὐγένεια καί ἡ προσήκουσα σοβαρότης, ἡ εὐσπλαγγνία καί ἡ συγχωρητικότης του. Ὅλες δέ αὐτές οἱ ψυχικές ἀρετές μέ τά παρακλάδιά τους συνέθεταν τήν ταπεινώσί του καί τήν ἀνεξάντλητη ἀγάπη του» (σελ.166).

Από την εις Αρχιερέα χειροτονίαν τοῦ Σεβαστείας Δημητρίου

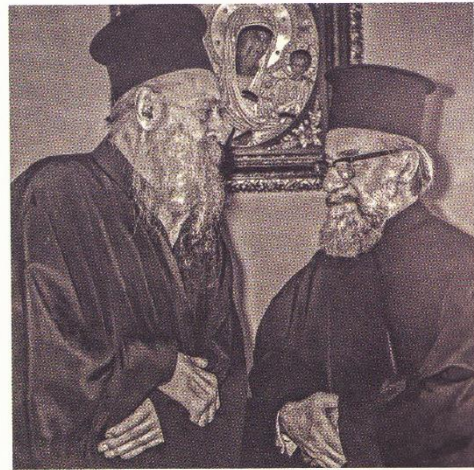
Από τήν εις Αρχιερέα χειροτονίαν τοῦ Σεβαστείας Δημητρίου.
 Διακρίνονται πλησίον του οἱ Σεβ. Μητροπολίται
 Στανουπόλεως Μάξιμος, Σχολάρχης τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης,
 καί Πρωγκληροννήσιον Συμεών.

Περαιτέρω ὁ σ., ψυχογραφεῖ τὰς διαφόρους πλευράς τῆς φυσιογνωμίας τοῦ αοιδίμου Πατριάρχου ὡς ἀκολουθῶς: « Περὶ τῆς σεμνότητός του καὶ οἱ ‘λίθοι κεκράζονται’! Συνηθίσαμε νὰ τόν βλέπουμε ἐπὶ χρόνια χωρὶς διακριτικά, πάντοτε με ῥάσο καὶ καλυμμαῦχι μόνον. Πολλές ἦταν οἱ φορές πού κατὰ τὴν ἐξοδὸ του ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα συναντοῦσε καὶ χαιρετοῦσε εἰσερχομένους προσκυνητάς, οἱ ὅποιοι μετὰ τὴν ἀναχώρησί του ἐκθαμβοὶ ἐπληροφοροῦντο ὅτι ὁ ἀναχωρήσας ἦταν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης! »(σελ.169) καὶ ἀλλαχοῦ ἐρμηνεύει τὰ ψυχικὰ χαρίσματα τοῦ ὡς ἄνω ἐκλιπόντος ὡς ἐξῆς: « Ἀλησμόνητη ἐπίσης παραμένει ἡ εὐσπλαγχνικὴ του διάθεσις γιὰ ὄλους. Κατακλείων θὰ ἀναφερθῶ στὴν μικρὴ πτωχὴ Τατιάνα. Τὸ μικρὸ κοριτσάκι ἀπὸ τὴν Ρωσία, πού ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά τῆς μάνας του εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ συνομιλήσῃ μαζί του στὴν Μόσχα καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ νὰ προσεύχεται γιὰ αὐτὴν προσφέροντάς του καὶ τὸ πολὺ μικρὸ πάμφθινο πλαστικὸ κουκλάκι της, γιὰ νὰ τὴν θυμᾶται. Τὸ κουκλάκι αὐτὸ ἦταν ὅ,τι πιὸ πολὺτιμο μποροῦσε νὰ τοῦ προσφέρῃ. Τὸ μικρὸ κουκλάκι τῆς Τατιάνας παρέμεινε δίπλα στὴν κλίνη του μέχρι τέλους. Τὸ τιμοῦσε. Διότι πάντοτε στὴν ζωὴ του τιμοῦσε με τὴν προσευχὴ, τὴν προσοχὴ καὶ τὴν ἀγάπη του τὴν ἀγνή διάθεσι καὶ τὸν ἀνθρώπινο πόνο. Διότι καὶ ἐκεῖνος ἀγνός ἦταν. Ἄνθρωπος ἦταν. Ὅσο γιὰ τὸν πόνο, τὸν ἐξῆσε ποικίλως στὴν ζωὴ του. Οἱ Σταυροὶ του ὑπῆρξαν πολλοί, καὶ ὁ μεγαλύτερος ὄλων ἡ Πατριαρχία πού τοῦ ἐπεβλήθη. Γιὰ αὐτὸ καὶ δὲν τὴν χάρηκε τὴν ὑπέστη θυσιαστικά με πόνο βουβό.» (σσ.173-174). Ἐπιπλέον, ἐν τῷ οικείῳ μέρει, ὁ σ., συνεχίζοντας, τὴν ἀφήγησή του περὶ τοῦ τρόπου ζωῆς τοῦ ὡς ἄνω πατριάρχου σημειώνει χαρακτηριστικῶς τὰ ἐξῆς: « Ἡ στάσις τῆς ζωῆς τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου ἐνσάρκωνε τὴν ἐν πνεύματι Θεοῦ ἀληθινὴ θεολογία, πού λέγεται ἐν Χριστῷ ζωὴ-κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατόν- καὶ ἡ ὁποία μόνον ὑγιαίνει καὶ ὁμορφαίνει τὴν πολλάκις κατάξηρο ψυχὴ μας »(σελ.183). Ἀκολουθῶς, κατονομάζεται τὸ ὀγκῶδες ἀξιεπάινον τρίτομον ἔργον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος (Καρᾶ), σταθμὸς διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τὸν τίτλον: « Ἡ Ἱερά Πορεία Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Ἐνότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου, Θεσσαλονίκη 2012 »(σσ.185-186) τοῦ ὁποίου ἡ παρουσίασις ἔλαβε χώρα εἰς τὸ Συνεδριακὸν Κέντρον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος ἐν ἔτει 2013^{οῦ} (Σάββατον, 7^η Δεκεμβρίου), ἔνθα ὁ σ., ἐξιστόρησε διὰ πρώτην φοράν - ἐνώπιον τοῦ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου (σσ.187-196) - ἄγνωστες πτυχές ἀπὸ τὸ ἀδιάσειστον οἰκοδόμημα τῆς φωτεινῆς προσωπικότητος τοῦ ἐν λόγῳ μακαριστοῦ Πατριάρχου.

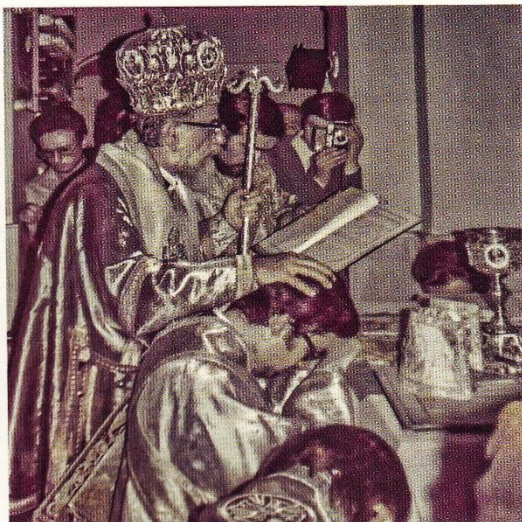
Χαλκηδόνος Μελίτωνα διά τῶν κάτωθι λόγων: « [...] Ὑπῆρξε μοναδικός κῆρυξ τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως καί προασπιστής τῶν δικαίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καί τῆς Ὁρθοδοξίας ὅλης ἀλλά καί βαθυστόχαστος ἀκροατής τῆς σιωπῆς καί μελετητής τοῦ μέτρου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔδρας τῆς - δύο στοιχείων ὑπαρξιακῆς σημασίας γιά αὐτήν, ὅπως ἀπέδειξαν οἱ πολλοί αἰῶνες τῆς ἱστορίας τῆς. Πιό πολύ ὅμως ἦταν κάτοχος διακεκριμένης ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως, τὴν ὁποῖαν δέν ἐπέτρεψε ποτέ νά ἐπισκιάσουν οἱ ἀνθρώπινες ἀδυναμίες, πού ἀσφαλῶς διέθετε καί ὁ ἴδιος. Τά χαρίσματα αὐτά, συνδυαζόμενα μέ τὴν πνευματικὴ καί διοικητικὴ του δεινότητα καί εὐλυγισία, ἀσφαλῶς συνθέτουν μιὰ εἰκόνα μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ κύρους τοῦ ἀπελθόντος ἱστορικοῦ Ἱεράρχου, τόν ὁποῖον ἀνεγνώρισε καί ἐτίμησε ἡ Ὁρθοδοξία στό σύνολό τῆς ἀλλά καί ὁ Χριστιανικός κόσμος. Ὑπὲρ τῆς καταλλαγῆς τοῦ κόσμου ὁ Χαλκηδόνος Μελίτων εἰργάσθη καί ἐκοπίασε μοναδικῶς, τιμῆσας καί ἀναδείξας μεγάλως τὸ ἱεροκανονικό δικαίωμα τοῦ Προεδρικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς πρὸς τὴν ἀνάληψη ἱστορικῶν πρωτοβουλιῶν. Ἄλλωστε, τὸ σύνολο τῆς δημοσίας ζωῆς του ποτέ δέν παρουσίασε ἀβουλία. Ἦταν μιὰ διαρκῆς ἔγκριτος καί δικαία πρωτοβουλία » (σς.200-201).

Ὁ Χαλκηδόνος Μελίτων, φωτογραφία μετὰ πατρικῆς ἀφιερώσεως.
17 Ἀγούστου 1975

Οἱ αἰοίδμοι Πατριάρχης Ἀθηναγόρας
καί Μητροπολίτης Ἐζρών Χαλκηδόνος Μελίτων. Φανάρι 1971

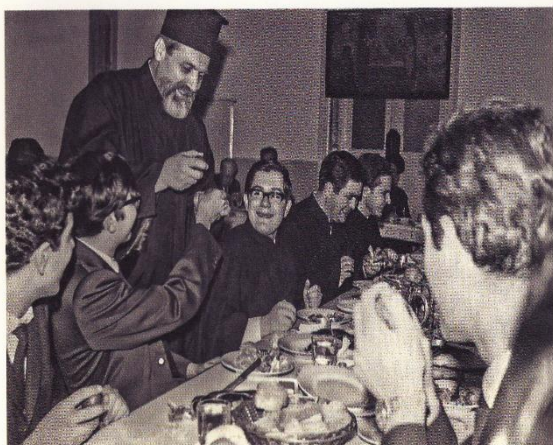

Ἀπό τὴν εἰς Διάκονον χειροτονίαν τοῦ ἀπὸ Σεβαστείας
Πριγκηποννήσων Δημητρίου.
Ἱ. Ναός Ἁγίας Εὐφημίας Χαλκηδόνας, 14 Ἰουλίου 1974

Ἀπό τὴν εἰς Διάκονον χειροτονίαν τοῦ ἀπὸ Σεβαστείας
Πριγκηποννήσων Δημητρίου.
Ἱ. Ναός Ἁγίας Εὐφημίας Χαλκηδόνας, 14 Ἰουλίου 1974

κατά δεύτερον τόν Μητροπολίτην Σταυρουπόλεως Μάξιμον, τόν καί Σχολάρχην τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ὡς ἐξῆς: «[...] Ὁ Σχολάρχης ὑπῆρξεν Ἱεράρχης σεβασμίας καί ἀρχοντικῆς Ἀρχιερατικῆς παραστάσεως, τήν ὁποίαν διήνθιζαν ἡ εὐμορφία του καί ἡ καλλιφωνία του. Περισσότερον ὅμως ἀνθισμένη ἦταν ἡ ψυχὴ του, ὁ καλλιεργημένος ἐσωτερικὸς κόσμος του, ὁ καθ' ἡμέραν δροσιζόμενος ἀπὸ τίς εὐαγγελικὰς προτρεπτικὰς ἀλήθειαις καί τὴν φιλοσοφικὴν τὸν ἐπεξεργασίαν. Ἡ βαθεὶα πίστις, ἡ πραότης, ἡ ὑποδειγματικὴ ἐγκράτεια, ἡ ἀμνησικακία, ἡ ἀφιλονικία, ἡ βαθύτης καί εὐστροφία τῆς σκέψεως καί ἀντιλήψεως, ἡ ἐμπιστοσύνη πού ἐνέπνεε, ἡ αὐθεντικὴ εὐγένεια, τὸ ἐλεγχόμενον χιοῦμορ καί ἡ σπάνια ψυχραιμία του, ἀποτελοῦσαν τὸν ἐγνωσμένο ἀνθόκηπον τῆς ψυχῆς του. Οἱ ἀρεταί καί τὰ ἰδιαιτέρως αὐτὰ γνωρίσματα τῆς προσωπικότητός του εἶχαν χαρισματικὸν ὑπόβαθρον καί τὸν καθιστοῦσαν ἀναμφιβόλως ἐπιβλητικὸν ἀλλὰ καί εὐχαρί. Τὸ διαισθανόταν αὐτὸ ὁ ἀναστρεφόμενος μαζί του παρατηρῶντας καί τὸ λεγόμενον 'μέτρον' κατὰ τὴν ἱεροπρεπῆ χρῆσιν καί τὴν προβολὴν τὸν. Τὸ 'μέτρον' αὐτό, ἡ Πατερικὴ ὀρολογία τὸ ὀνομάζει πνευματικὴ διάκρισι» (σς.207-208).

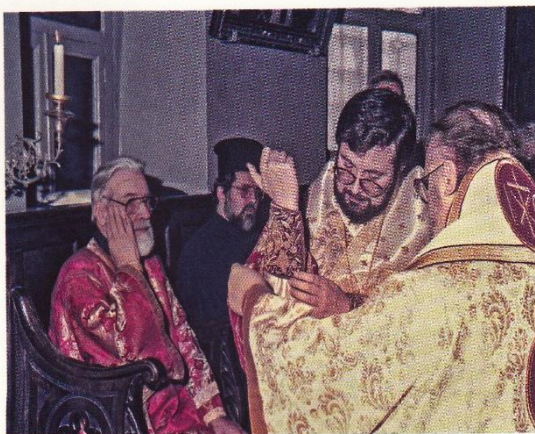
Τσούγκρισμα αἰγίου κατὰ τὸ ἔθος τῆς Σχολῆς μετὰ τὸν ἀειμνηστο Σχολάρχην, Μητροπολίτην Σταυρουπόλεως Μάξιμο. Τῆς τραπέζης προκάθηται ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας. Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης, Ἅγιον Πάσχα 1971

Διακονῶν τὸν Σχολάρχην. Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός, 1984

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός, 1984

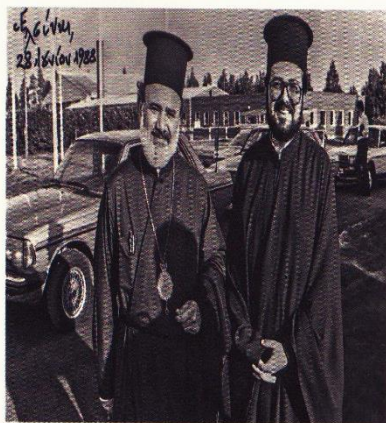

Ἀπὸ τὴν εἰς Ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ Σεβαστείας Δημητρίου. Ἡ τελευταία Λειτουργία τῆς ζωῆς τοῦ ἀειμνήστου Σχολάρχου μας.

Παρασκευὴ, 28 Δεκεμβρίου 1990, στὴν Ἱερά Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης. Ὁ ἀειμνηστος Σχολάρχης μας, Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Μάξιμος, πλαισιούμενος ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνος Βαρθολομαῖο (νῦν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη) καί τὸν Μητροπολίτη Σεβαστείας Δημήτριο (νῦν Μητροπολίτην Γέροντα Περιγητινῶν). Ὁ Σταυρουπόλεως Μάξιμος τὴν ἐπομένη Παρασκευὴν, 4 Ἰανουαρίου 1991, ὡς αἰφνιδίως ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ.

κατά τρίτον τόν Αρχιεπίσκοπον Αυστραλίας Στυλιανόν ὡς κατωτέρω: « [...] Γιά τό πολυχρόνιον καί πολύπλευρον καί εὐχυμον τῆς διαποιμάνσεώς του αὐτῆς ἐγράφησαν, γράφονται καί, ὅπως ἐλέγχθη, θά συνεχίσουν νά γράφονται πολλά εἰς μόνιμον ἱστορίησιν καί ἀνάδειξιν τῶν ὄραματισμῶν, τῶν ἔργων καί τῶν ἀπειρῶν κόπων του, κυρίως διά τήν ἐπί στερεοτέρων βάσεων οἰκοδόμησιν τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καί ζωῆς εἰς τοὺς Ἀντίποδας, ἀλλ' ὅπως ἴσως καί ὑπέρ τῆς καθολικῆς προβολῆς τῆς Ὁρθοδοξίας καί τῶν τιμαλφῶν τοῦ Γένους μας εἰς τήν ἀχανῆ αὐτή ἡπειρο τῆς Αὐστραλίας. Νά προσθέσω ἀκόμη ὅτι ὁ μακαριστός Αρχιεπίσκοπος πρὸς στήριξιν τῆς μαρτυρικῆς ἔδρας τῆς Ὁρθοδοξίας δέν ἐφείσθη κόπων καί θυσιῶν πολλῶν, προκειμένου νά συμβάλῃ πολυειδῶς εἰς τό πανορθόδοξον καί διαχριστιανικόν ἔργον της ἀλλά καί νά θεραπεύσῃ πολλὰς ἀφανεῖς, πλὴν καθοριστικῆς σημασίας ὑποχρεώσεις της.» (σσ.215-216)

Με τόν Αρχιεπίσκοπο Αυστραλίας Στυλιανό στό Ἐλσίνκι κατά τήν διάρκεια τῆς ἐπίσημον ἐπισκέψεως τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου στήν Ἐκκλησία τῆς Φιλανδίας, 28 Ἰουνίου 1988

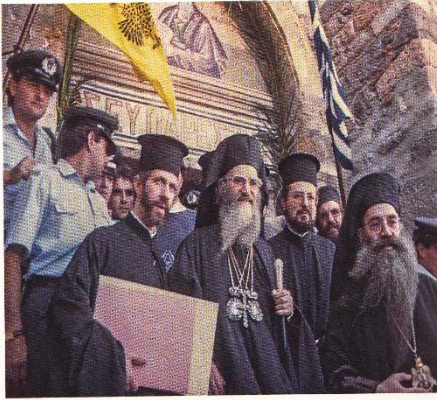
Ὁ Αρχιεπίσκοπος Αυστραλίας Στυλιανός, Πρόεδρος, καί οἱ Μητροπολίται Βρεσθένης Δημήτριος καί Σεβαστίας Δημήτριος, μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας, εἰς τήν Αρχιεπισκοπή Ἀμερικής, 10 Ὀκτωβρίου - 4 Νοεμβρίου 1995

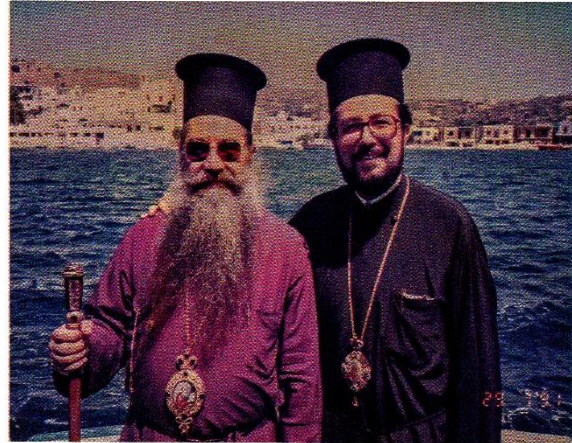
Ὁ Αρχιεπίσκοπος Αυστραλίας, Στυλιανός, μέ τόν Μητροπολίτη Σεβαστίας, Δημήτριο, ὡς Πατριαρχικό ἐκπρόσωπο, κατά τήν Η' Κληρικολαϊκή Συνέλευσι καί τό Ζ' Παναυστραλιανό Συνέδριο Νεολαίας τῆς Ἱ. Αρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, Σίδνεϋ, 23-28 Ἰανουαρίου 1998

κατά τέταρτον τόν Ἐπίσκοπον Τράλλεων Ἰσίδωρον διά τῶν ἀκολουθῶν λέξεων: « [...] Ὁ Ἰσίδωρος, Ἐπίσκοπος ὢν, ἔφυγε ἐν σιγῇ ἀπό τήν κόχη του στήν Ἀθήνα μμούμενος ὅλους αὐτούς πού τοὺς ἐκούρασε ὁ θόρυβος καί τοὺς ἐλύπησε ἡ ἐπιτηδευμένη συμπεριφορά τοῦ κόσμου. Τόν συνοδεύει ἡ ἀγάπη μας, ἡ προσευχή μας καί ἡ εὐχαριστία μας.» (σελ.224).

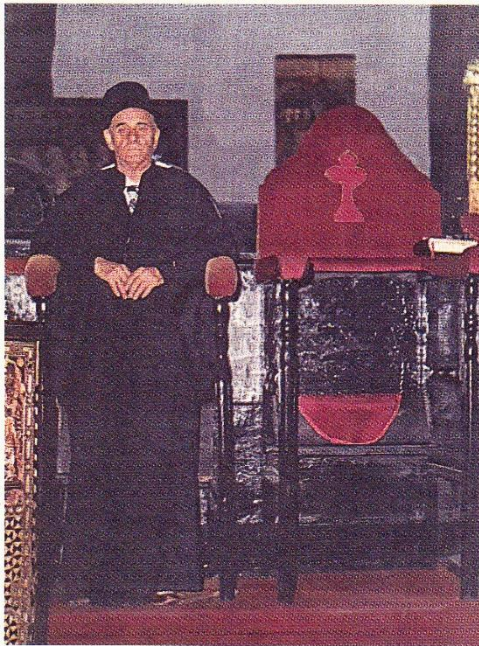

*Ἐπίσημος ἐπίσκεψις τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου στήν Ἱερά Νῆσο Πάτμο κατά τήν 900ή ἐπέτειο ἀπό τῆς συστάσεως τῆς Ἱ. Πατριαρχικῆς καί Στανουρηρικῆς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
26 Σεπτεμβρίου 1988*

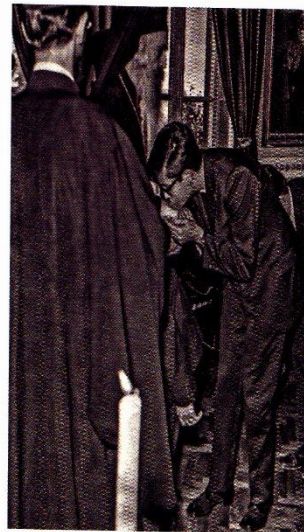

*Ὁ Σεβαστείας Δημήτριος μέ τόν Τράλλεων Ἰσίδωρο.
Πάτμος, 29 Ἰουλίου 1991*

Μετά τό πέρας τῆς σκιαγραφήσεως τῶν ψυχοπνευματικῶν χαρισμάτων τῶν ὡς ἄνω κληρικῶν συνεχίζει νά σκιαγραφῆ ὁ σ., τούς λαϊκοὺς διά τῶν κάτωθι λόγων: α) τόν Ἄρχοντα Πρωτοψάλτην Βασίλειον Νικολαΐδην ὡς ἐξῆς : « [...] ὡς γνήσιος φορεὺς τῆς μουσικῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐτίμησε σπουδαίως τήν μεγάλη αὐτή ἐκκλησιαστική διάκρισι ἀποσπάσας καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τῆς διακονίας του τήν ἀναγνώρισι, τήν μεγάλη ἐκτίμησι καί τόν θαυμασμό πάντων. Ὡς Ἄρχων Πρωτοψάλτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὁ Νικολαΐδης ἀνεγνωρίσθη εὐρέως. Συνέγραψε ἀξιόλογα ἔργα, ἐδίδαξε καί διηύθυνε εἰς πλείστας ὄσας ἐμφανίσεις τήν μεγάλη Χορωδία τοῦ Συνδέσμου Μουσικοφίλων τῆς Πόλης μελοποιήσας ὁ ἴδιος κατά διαστήματα ἐπ' εὐκαιρία ἐκτάκτων γεγονότων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διαφόρους ψαλμούς καί ὕμνους. » (σελ.228)·

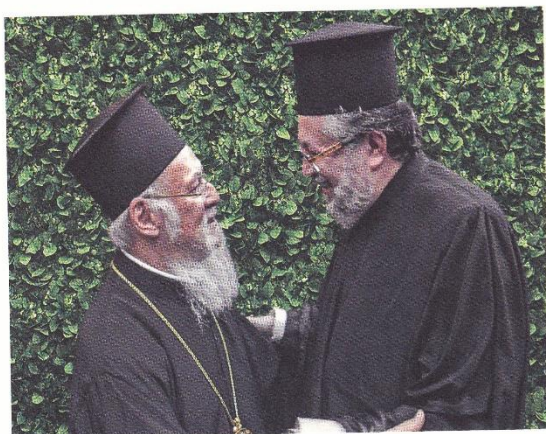
Ὁ Ἄρχων Πρωτοψάλτης τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας Βασίλειος Νικολαΐδης

Ὁ Πριγκιπωνήσων Δημήτριος ἀσπασόμενος τό χερί τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, ὡς μαθητής τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Πλησίον τοῦ Πατριάρχου ἵσταται ὡς νεαρός Διάκονος καί Εἰσηγητής αὐτοῦ ὁ ἀπό Λαοδικείας μετέπειτα Μητροπολίτης Πριγκιπωνήσων Ἰάκωβος

β) διά τίς μακαριστές Δέσποινες Ἑλένη Σαμαρᾶ (μήτηρ τοῦ μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βαρθολομαίου Σαμαρᾶ) καί Ἀθηνᾶ Καφετζή (ἀνάδοχος τοῦ μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου Κουκουριδίη), περιέγραψε τήν μέν πρώτην διά τῶν κάτωθι λόγων: « [...] Ἡ ἀείμνηστος διεκρίθη γιά τήν Χριστιανική της στάσι ἔναντι τῶν ποικίλων διακυμάνσεων τῆς ζωῆς, γεγονός προβάλλον τό Ὁρθόδοξο σταυρικό ὑπόβαθρο τῆς ψυχῆς της. Ἡ σιωπηλή ἄρσις τοῦ προσωπικοῦ σταυροῦ, ἄλλωστε, εἶναι ἐκεῖνη πού καθορίζει ἐν πολλοῖς καί τήν πορεία τοῦ ἀνθρώπου πρός τήν σωτηρία. Εἶναι πεποίθησίς μου ὅτι ἡ κεκοιμημένη ἀδελφή μας ‘τετέλεκε τόν δρόμον’ τῆς ζωῆς, πολλάκις λαβοῦσα πείραν τοῦ Σταυροῦ ἐν πίστει καί σιωπῇ, μέ ἀποκορύφωμα τήν ἐπάδυνη νόσο πού τῆς ἐπεφύλαξεν ὁ Θεός ὡς προθάλαμο τῆς προσωπικῆς της ἐξιλεύσεως.» (σελ. 237)· τήν δέ δευτέραν ἀπεικόνισε, διά τῶν κατωτέρω σκέψεων: « [...] Ἔζησε ὀρφανή, ἔζησε πτωχή, ἔζησε πονεμένη. Ἀκόμη ὅμως, σύμφωνα μέ τίς πνευματικῶς ὑπηρετημένες διακυμάνσεις καί ἐναλλαγές τῆς ζωῆς, ἔζησε καί εὐημεροῦσα, χαίρουσα καί εὐτυχισμένη. Μέ δεσπίζον γνώρισμα πάντοτε κατά τόν μακρόν βίον της - πέραν τῆς σιωπηλῆς πίστεως καί τῆς ἀφοσιώσεώς της εἰς τάς παραδόσεις τοῦ Γένους - τήν ἀξιοπρεπή στάσι ζωῆς, πού συνήθως ὀνομάζουμε ἀρχοντιά, καί ἡ ὁποία ἀπουσιάζει πολλάκις εἰς τούς ἐξ ὀφικίου καί θέσεως ‘ἀρχοντικούς’ καί ‘μεγάλους’ ».(σελ. 239)· καί τέλος, γ) τόν Κωνσταντῖνο Καρᾶ (πατήρ τοῦ μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος Καρᾶ) ἀπεικονίζει ὡς ἀκολούθως: « [...] Εὐλογημένη ὑπῆρξε καί ἡ ὅλη ζωή του, διότι περιελάμβανε ὅλα σχεδόν τά γνωρίσματα τῆς κατά Θεόν βιοτῆς καί μάλιστα τόν βαρῦ κάματο ἐκ νεότητός του ‘ἵνα ἐν τῷ ἰδρωτί τοῦ προσώπου του φαγῇ τόν ἄρτον του’ καί τήν ἀπαρασάλευτο πίστι του στόν Χριστό, τήν ὁποία ποτέ δέν ἀλλοίωσαν οἱ περιστάσεις τοῦ βίου. Ἐνός βίου θλίψεων καί στερήσεων, διηθημένων ὅμως ἐνδομύχως διά τοῦ μυστηρίου τῆς ὑπομονῆς καί τῆς προσδοκίας ὅτι θά ἔλθῃ καί δι’ αὐτόν ἡ χαρά, διά τοῦ σταυροῦ πού ἐπέτρεψεν ὁ Θεός ἀδιαμαρτύρητα νά ἀποδεχθῇ καί ἐπὶ μακράν σειράν ἐτῶν ἐν εὐχαριστία πρός Αὐτόν νά ἀντέξῃ. Τά γνωρίσματα αὐτά πού ὁ κόσμος τά ἀπώθη τιμοῦν τόν ἀείμνηστο Πατέρα μας καί τόν ἐκ προγόνων πιστό τόπο πού τόν γέννησε. Ἄρα, τό μικρό νησί τῆς Ἴμβρου, ἀνά τήν ἱστορία του, δέν ἀνέδειξε μόνον προσωπικότητες πού διεκόνησαν καί ἐτίμησαν θεσμούς. Ἀνέδειξε καί πλῆθος ἀνθρώπων, ἀνδρῶν καί γυναικῶν, πού ἡ στέρησις τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν δέν τούς στέρησε τόν πλοῦτο τῶν καλλιεργημένων ψυχικῶν δυνάμεων πού συνθέτουν τό αὐθεντικό Ὁρθόδοξο ἦθος. » (σσ.241-242). Διά τοῦ ὡς ἄνω μνημονευθέντος « Ἀντί ἐπιλόγου », ὁ σ., προβαίνοντας εἰς περιληπτικήν ἀναφοράν ὡς πρός τήν πορείαν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος τῆς Βασιλευσύνης, γράφει τά ἀκόλουθα: « [...] Τά χρόνια πού διερχόμεθα ἀπό τήν μιά διατηροῦν ἀγκυλώσεις οἱ ὁποῖες παρεμποδίζουν τόν βηματισμό τῆς Ὁμογένειας, ἀλλά ἀπό τήν ἄλλη ἀποκαλύπτουν διαθέσεις ἀσύμφωνες εὐτυχῶς μέ τούς ἀφανιστικούς τακτικισμούς εἰς βάρος της τοῦ παρελθόντος εἰκοστοῦ αἰῶνος. Τήν ἀλήθεια αὐτή τήν ζοῦμε συγκριτικά, καί παρά τά ὑφιστάμενα προβλήματα χαίρομεθα. Δημιουργεῖται βέβαια ἡ ἀπορία, ἐάν δικαιολογῆται ἡ χαρά ὑπό τάς συνθήκας τοῦ σήμερα, πού ἀπορρέουν ἀπό τίς δυσκίνητες θεσμικές νοοτροπίες. Μιά πιθανή ἐξήγησι μᾶς δίδει ἡ σοφή ἄποψι ὅτι ‘ἕνα ἀπό τά πιό δύσκολα πράγματα στήν ζωή εἶναι νά πάρῃς ἀποστάσεις ἀπό τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο σκέπτεσαι’» (σελ.244)· ὀλοκληρώνοντας ὁ σ. τήν μελέτην του, εἰς τήν τελευταίαν σελίδα τοῦ παρόντος βιβλίου, ἀποκαλύπτει τό συμβάν, πού τόν ὤθησε εἰς τήν σύνταξιν τῆς παρούσης ἐργασίας ὡς ἐξῆς: « [...] Ἀκόμη, στά πλαίσια τῶν καλῶν σημείων τῶν καιρῶν ἐντάσσονται καί οἱ πολυπληθεῖς παρουσίες στήν Πόλη μας πνευματικῶν καί πολιτιστικῶν φορέων. Κατά τά τελευταῖα χρόνια ἡ τριακονταμελής γυναικεία χορωδία ‘Ἁγία Κασσιανή

ή 'Υμνογράφος', διευθυνομένη από τήν Ἐλλόγιμο ἐκπαιδευτικό, κυρία Μαρία Χαραλαμπίδου, στέλεχος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως, μᾶς ἐνισχύει κατά τίς πρωτοχρονιάτικες ἡμέρες μέ τήν μουσική καί καλλιτεχνική παρουσία της. Ὁ ἐνθουσιασμός τῶν παιδιῶν κατά τό ὄλοπρόθυμο πνευματικό ρεπερτόριο τῆς ἐκλεκτῆς αὐτῆς χορωδίας εἶναι κατ' αὐτάς ὅ,τι πιά ὥραϊο σέ ἀθώτητα καί χάρι ἀντικρίζουν τά μάτια μας καί ἀκούουν τά αὐτιά μας, πού συνεχῶς κουράζονται ἀπό τήν ἐπεξεργασμένη ψυχική διαστροφή καί ὑποκρισία τῆς ἐποχῆς. Γιά νά εἶμαι ἀκριβῆς, ἡ χάρις τῶν παιδιῶν μας - καί μόνον αὐτή - κατά τήν ἐκδήλωσι τοῦ Σαββάτου, 4^{ης} Ἰανουαρίου 2020, στήν Πρίγκηπο, μέ παρακίνησε νά γράψω αὐτά πού αἰσθάνθηκα. » (σελ.245).

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος
μετά τοῦ Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων Δημητρίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τά ἀνωτέρω, ὁ σ., πειρᾶται διά τοῦ κατηχητικοῦ του ἔργου νά δικαιώση καί νά ἐξυψώση τόν Εὐαγγελικόν Λόγον τόν πάντοτε νέον καί ἐπίκαιρον καί ἐν πολλοῖς διά τῶν παραπομπῶν του εἰς τά ἀγιογραφικά χωρία, καθῶς καί εἰς τās πηγὰς τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων νά παρουσιάσῃ τοῦτον ὡς φυσικήν συνέπειαν καί ἐξέλιξιν τῆς σχετικῆς παραδοσιακῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας μας. Διά τόν λόγον τοῦτον, καταχωροῦνται ἀγιογραφικά καί πατερικά παραπομπά καί δίδονται περιγραφαί ἱστορικῶν γεγονότων, καθῶς καί βιογραφικά στοιχεῖα, τόσο τῶν Ἁγίων, ὅσο καί ἐπιφανῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας μας (σσ.15-17,19-22,25-27,29,33-37,40,43,45,48, 51-54, 57-60,63-65, 68,69,71-75,77-81,83-85,87,89-92,94, 95,97-99,101, 107,108,109,111-120,123-126,128,130,133-140,143-145,147-150,153,155-157,161-164,166,170,177-183, 186,188-191,193-195,200-202, 205,207-211,213-221, 223,224,227-229,231-235,237,239-241,245,246). Ἀκολουθῶς καταθέτει χαρακτηρισμούς καί περιγραφάς προσώπων (σσ.20, 36,37,43,54,63,64,73,102,103,105,120,125,128,129,143,148,162,166-173, 178,180, 181, 188,192,194,195, 200,201,207-209, 213-220,224,225,227-229,231-234, 237,239-242,244, 245) καί διά τῶν συμπερασματικῶν σκέψεῶν του προχωρεῖ εἰς τήν ὑποστήριξιν τῶν ἀπόψεῶν του(σσ. 15-17,21,22,26,28-31,33-35,39,41,43,45,48,49,51,53,54,58,59,65,66, 68-73,75,77,78,80,81,86,87,89-91,94,97,99,102,105,108,113,115,116,118,119,121,124, 125,127-131,133,136,140,141,143,145-147,150-152,154,155, 157,162-164,166-168,170, 171,173,180,181,186-188,191,192,194,195,200,201,207-209,220,235,240-242,246.). Παραλλήλως ὁ σ., ἀφοῦ πιθανολογεῖ (σσ. 27,43,49,52,58,68,83,84,89,94,99,102,104, 115,116,123,130,135,136,146,150,156,162,163,164,167,171,173,178,182,183,186,189, 191,194,196,213,214,244.), ἐπιτυγχάνει τήν καταγραφήν πεποιθήσεων (σσ.22,29,73,141, 152,168,178,186,205,213,218,237,246), ὑποθετικῶν συλλογισμῶν(σσ.23,29,60,87,90, 93,

95,97,98,99,103, 108,109,116,123,129,133,137,146,166,167,173,178,182,183,244) καθώς και εις τήν διατύπωσιν ἐρωτήσεων μετά ἀπαντήσεων(σσ.26,29,54,81,87,91,93 95,103, 140,152,162,163,167,214,233).

Περαιτέρω ἡ χρησιμοποιοηθεῖσα διδακτική μέθοδος τοῦ ὡς ἄνω ἔργου ἔχει χαρακτήρα ἐννοιολογικόν. Εἰδικότερα, στόχος τοῦ σ., παραμένει ἡ προσπάθειά του νά ἐρμηνεύσῃ καί νά ἀναλύσῃ τὰς ἱστορικοθεολογικάς σκέψεις τῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας καί τὰς ἀγιοπνευματικάς ἐκφράσεις τῶν ὑψίστων Ἀληθειῶν τῆς Πίστεως, αἱ ὁποῖαι ὡς ἀναγκαῖαι θά πρέπει νά ἀφομοιωθοῦν καί νά κατανοηθοῦν ἐκ τοῦ εὐσεβοῦς ἐκκλησιασματος ἢ ἐνίοτε ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου ἢ τέλος, ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινού. Πρὸς τοῦτο χρησιμοποιοῦντας δεόντως τὰς γενικότερας ἐννοίας τοῦ ἑλληνικοῦ λεξιλογίου, καταγράφονται προσωπικά συναισθήματα(αἰ/σθημα/σθησις σσ.30, 128, αἰσθ/ημάτων/ήματα σσ.44,51, αἰσθ/άνομαι/νώμεθα/ανόμεθα/άνομαι/άνθηκα σσ.22,30,33,67, 151,153,182, 242,245, ἀλαλήτων βασάνων τῆς ψυχῆς σελ.47, ἀνθρώπινες στιγμές σελ. 162, ἀξιοθαύμαστο σελ.170, δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν σελ.25, δάκρυα χαρᾶς σελ.91, δέν τόν ζοῦμε σελ. 175, δέν τόν χαίρομαστε σελ.175, δέος σσ. 151,124, δυσοίωνο σελ.81, δυστυχῶς σσ. 107,116,246, ἐγεύθημεν ὅλοι σελ.183, ἐγκαύχησις σσ.15,209, ἐπαινέσω σελ.242, εὐτυχῶς σελ. 103, ἐθώπευε τήν ἀκοή μας καί ποικίλως τήν ψυχή μας σελ. 93, ἐναποθέτουμε συνήθως μέ δάκρυ βουβό σελ.41, ἡ δική μου γενεά τήν ἔνωσε σελ.205, καμάρω/ σα/να σσ.177,218,229, καυχόμεθα σελ.16, μᾶς παρηγορεῖ μόνον σελ.175, μέ ἐσωτερική ὀδύνη σελ.194, μέ τήν προσήκουσα ἐν Κυρίῳ καύχησι σελ.33, νι/ώσαμε/ ὠθει/ώθουμε/ώσω/ ὠθω/ιώθαμε σσ. 28,30, 35,39, 146,163,167,173, 178, 194,202,245, πληγωμένοι ὅλοι μας σελ.102, προσωπ/ικῶν/ικῆ/κά/κῶς σσ. 30,154,167, 189, 225, 245, σεβασμό σελ.53, συγκινησιακές ἐξάρσεις σελ.186, συ/γκίνησις/γκίνησι/γκινήσι/γκινεῖ/γκίνησί μου σσ.15,33,43,47,53, 65,95,123 ,124,151,162,165,167,171, 193,194,195,209, 245, συντριβή τοῦ ἐσωτάτου ἑαυτοῦ μας σελ.33, τὰ αἰσθήματά μας αὐτά σελ.51, τὰ ἐπί μέρους ἐσώτατά μας σελ. 44, τιμή σσ.151, 200, τώρα πονοῦμε ἐμεῖς σελ.175) καί βιώματα ἐκκλησιαστικῆς καί κοινωνικῆς φύσεως (σσ.15,16,19,22,25-31,33-36,39-41,44, 45,47,48,53, 54,58-61,63, 65,67-70,73,74,78, 79, 83-86, 90-95,97, 98,101-105,107-109, 111-118, 121, 123, 124,128, 130,131,138, 140,146, 147,150-154,156,161-171,173-175, 177,178,180-182,186, 188, 189, 191-194, 200-202, 205,207-209,214-218,220, 223-225, 229,231 -234,237,239-242,244-246). Ἀκόμη, προβαίνει εἰς ἀπαραιτήτους ἐπισημάνσεις καί ὑπενθυμίσεις (σσ.16,19,22,34-36,47-49, 52,53, 65,66,69,74,79,83,85,90, 93-95,111, 113,114,118,122,123,129,135,138,140,146, 147,150,152,153, 157,161-163,166-168,171, 173,179,181,182,186,189-191,193,194,200, 201,207,210,213-216,218,220,223,229,235, 242,246), καθώς καί εἰς ἐπιβεβλημένας διαπιστώσεις καί ἐπιβεβαιώσεις (σσ. 19,22,37,39, 40,43,49,51,52,54,58,60,63,67,69,72,73,79-81,84-86,89-91,94,95,97,97,98,102-104,105, 109,114,116,121,125,130,134,137,144,149,151,155,156, 161,170,171,177-182,185,190, 192,194,200,201,207-210,213,215,219,237,243-246) καί τέλος, παρέχει θεολογικούς σχολιασμούς ἐπί ψυχοκοινωνιολογικῶν ζητημάτων (σσ.16,22,23,25,26,28-31,36,39-41, 44,47,48,52-54,60, 66-69,79,81,83,87,89,90,91,93,95,99,102-104,108-115,121-125,127-130,133-136,139,143,144,146 -149, 151-153,161-167,170,171,178,180,182,183,192-194, 205,207,209,213,215,224,237,246).

Ὡς ἐκ τούτου, εἶδομεν εἰς τὰς ἀνωτέρω γραμμάς ὅτι ἡ ρωμαλέα σκέψις τοῦ σ., μᾶς ἐξασφαλίζει εἰς τό συζητούμενον βιβλίον του, οὐχί μόνον μίαν νέαν πολῦτιμον πηγὴν προσωπικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐμπειριῶν καί ἕναν ἀνεκτίμητον πλοῦτον θαυμασίων

ἀγιογραφικῶν παραστάσεων καὶ θεολογικῶν ἀπόψεων, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐπωφελεῖς διαλόγους καὶ κυρίως, νύξεις γονίμους καὶ ἀφορμὰς σημαντικὰς δι' ἓνα τόσον ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἐποχὴν μας ζήτημα, ὅπως εἶναι ἡ ἀσφαλὴς πορεία τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ ἐντὸς τοῦ συγχρόνου κόσμου. Δέν δυνάμεθα, βεβαίως, νά ἐπιμείνωμεν περισσότερο ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, περὶ τῆς ὡς ἄνω ἀσφαλοῦς πορείας εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς βιβλιοκρισίας. Θεωροῦμεν, ὅμως, σκόπιμον νά ὑπογραμμίσωμεν τὴν σπουδαιότητα τοῦ γεγονότος αὐτοῦ καὶ νά προσέξωμεν τὸν πλοῦτον οὐχὶ μόνον τῶν ἱστορικῶν πληροφοριῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἀπόψεων αἱ ὁποῖαι ἐκτίθενται χάριν τοῦ ὡς ἄνωθεν ζητήματος. Ὁ σ., καταβάλλει ἐπίμονον προσπάθειαν νά βλέπῃ οὐχὶ τὰς ἐξωτερικὰς ἱστορικὰς λεπτομερείας, ἀλλὰ τὸν πυρῆνα τῶν γεγονότων, καθιστώντας σαφές ὅτι ἐκτὸς τῶν πολλῶν ὑπαρχόντων ἀναμφιβόλως δευτερευόντων αἰτιῶν τὰ ἀληθινὰ αἴτια τῆς κοινωνικῆς σήψης, τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς παρακμῆς τῆς ἐποχῆς μας εἶναι βαθέα καὶ καθαρῶς θρησκευτικὰ. Ἄφοῦ, κάνει ἰδιαιτέραν ἀναφορὰν διὰ τὸν νέον ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος « βιώνει πρωτίστως ὅλες τίς ἐκφάνσεις τῆς ἀλαζονείας ἐκείνης πού μέ πολλοὺς τρόπους ἀπορρίπτει τὴν βουλή τοῦ Θεοῦ » (σελ. 86) καὶ χαρακτηρίζει παραλλήλως, εἰς γενικὰς γραμμὰς τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον εἰς τὸ ὁποῖον πορεύεται, δρᾷ καὶ ἀναπτύσσεται ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, καθὼς καὶ τὰς προκλήσεις καὶ προσκλήσεις, πού δέχεται εἰς μίαν ἐποχὴν « ἄφιλη, ἀντιευχαριστιακὴ καὶ διαπλεκόμενη » (σελ.225) καὶ συνάμα « τῆς πνευματικῆς ἀδιαφορίας, τῆς ἡδονικῆς δοσοληψίας καὶ τῆς ἀπληστίας » (σ. 129-130), ἀντιτάσσει ἔναντι τῆς ὡς ἄνω «ἀλαζονείας» τὸ σωτηριῶδες τρίπτυχον: « α) τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας, β) τὴν ἀγάπην τῆς Ἐκκλησίας καὶ γ) τῆς ἐν Χριστῷ παιδείας » (σελ.87). Ἀκολουθῶν, ὁ Γέρον Πριγκηποννήσων κ. Δημήτριος, ὡς ἔμπειρος πνευματικὸς - ἐξομολόγος, ἐξετάζοντας τὴν πορείαν τῆς Πίστεως τῶν Ὀρθοδόξων Ρωμιῶν « ἀνά τοὺς αἰῶνας » (σελ.30) διαπιστώνει ὅτι αὕτη πολεμεῖται « ἴσως ὄχι ὅσον ἄλλοτε φθονερῶς, ἀλλὰ ὅπως δὴποτε πειρασμικῶς, διὰ τῶν ὀχλήσεων τοῦ πονηροῦ, πού ἀκαταπαύστως προτρέπει τοὺς ἀνθρώπους νά παραμερίζουν, νά ὑποτιμοῦν καὶ νά ἐμπαίζουσιν τὰ πνευματικὰ πρότυπα καὶ τίς ἠθικὰς ἀξίες, ὥστε νά ἀμαρτάνουν ἀνέτως, ἀναιδῶς καὶ εὐχαρίστως » (σελ.43). Ἐπίσης, δέν διαφεύγουν τῆς προσοχῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ σ., αἱ σωτηριῶδεις δύο πνευματικαὶ ἀρεταί, ἡ πίστις καὶ ἡ μετάνοια τῶν ὁποίων τὴν μεγίστην μοναδικὴν λυτρωτικὴν σημασίαν περιγράφει ἐκτενῶς εἰς τὸ παρὸν σύγγραμμα, ὅπου διὰ τὴν μὲν πρώτην, κεφαλαιώδη προσφορά τῆς πίστεως, καταγράφωμεν ἐνδεικτικῶς τὰ ἐξῆς : « εἶναι ἡ μεγαλύτερα δύναμις τῆς Χριστιανικῆς μας ζωῆς [...], δέν εἶναι παροδική. Δέν γηράσκει σάν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς σαρκός, ποτέ δέν ἀπογοητεύει σάν τὰ ποικίλα πάθη καὶ δέν διαγράφει ἀσφαλῶς ἐφήμερη πορεία, ὅπως ἡ κάθε δόξα καὶ τιμὴ τοῦ κόσμου. Ὄταν ὁ Χριστιανὸς τὴν βίωσιν [...] νοιώθει μιὰ μόνιμη παραμυθία καὶ χαρὰ στὴν ψυχὴ ὀρθολογικὰ ἀσφαλῶς ἀψηλάφητη καὶ ἀνεξήγητη, ἐπειδὴ ἀκριβῶς καθίσταται δεκτικὴ τῆς Χάριτος τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Ἡ πίστις εἶναι μέγιστο δῶρημα τοῦ Θεοῦ - ὄχι τῆς ἐπιστήμης- στὸν ἄνθρωπο πού διὰ βίου τὴν ἐκζητεῖ προσευχητικῶς διὰ τῆς ἰκεσίας ' πρόσθετος ἡμῖν πίστιν, Κύριε'. Γιά αὐτὸ καὶ ἡ ὑμνολογία μας, διερμηνεύουσα τὴν Χριστιανικὴ συνείδησι τῶν αἰώνων, τὴν ὑμνεῖ ψάλλουσα: 'Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα'»! (σ. 30-31) διὰ τὴν δὲ δευτέραν, κορυφαίαν τῶν χαρισμάτων τῆς μετανοίας παραθέτωμεν συμβολικῶς διὰ τὴν ἀνυπολόγιστον ἀξίαν της τὰ κάτωθι : « Μὲ αὐτὴν ἀρχίζει τὸ κηρυκτικὸ καὶ λυτρωτικὸ Του ἔργο ὁ Χριστός, [...], συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ψυχῆς μας, καθότι ἐπαναπροσδιορίζει τὴν σχέσι τῆς ψυχῆς μὲ τὸν Πλάστη της, τὸν Θεό, εἶναι δὲ κατ' οὐσίαν μιὰ μοναδικὴ λυτρωτικὴ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ σὲ μᾶς [...] Ἡ μετάνοια εἶναι μυστήριον λυτρώσεως ἀπὸ τὴν δυναστεία τοῦ ἐγῶ μας. Εἶναι

ἀποστροφή τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ καί ἐπιστροφή στόν Θεό. Εἶναι ἐναρμόνισι τῆς ζωῆς μας καί τῆς σχέσεώς μας μέ Αὐτόν καί μέ τό θεῖο θέλημά Του. Εἶναι ἕνα μεγάλο Ὁχι τῆς ψυχῆς στό κακό, πού ὁ κόσμος τῆς ἀπληστίας καί τοῦ φθόνου προκρίνει, καί ἕνα μεγάλο Ναί στό καλό καί ἀγαθό [...] Ἡ μετάνοια, ἀσφαλῶς δέν εἶναι μιά μηχανική ὑπόθεσις. Δέν εἶναι μιά εὐκόλη ὑπόθεσις. Εἶναι μιά μυστηριακή ὑπόθεσις. Δέν διδάσκεται, δέν ἐπιβάλλεται, παρά μόνον βιώνεται, ὅταν ὑπάρχη ταπεινή βούλησις, πίστις, ὑπομονή καί πρό παντός Θεία Χάρις! »(σσ.90-91).

Ὑπό τās παραπάνω συνθήκας καί περιγραφάς τῆς κρίσεως τῶν ἀξιῶν τοῦ κοινωνικοῦ περιγύρου μας, ὁ σ., προβάλλει ὡς σωστική βοήθεια εἰς τό ἀδιέξοδον, ὅπου περιῆλθε ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας « τήν ἄσκησι τῶν ἀρετῶν τῆς ψυχῆς καί τήν ἄφθονη χρῆσι τῶν ἀπείρων θησαυρῶν τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καί Παραδόσεως »(σελ.66) καί ἀλλαχοῦ, προτρέπει νά « συνεχίζουμε τόν ἄνισο ἀγῶνα τῆς Χριστιανικῆς μας μαρτυρίας, τῆς ζωῆς, δηλαδή τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς πίστεως, παραδόσεως καί ἠθους »(σελ.102).

Ἐπιπλέον, νά ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ βαθεῖα γνῶσις τῆς πατερικῆς σοφίας καί τῶν νεωτέρων πηγῶν ἀποτελοῦν ἀδιαμφισβήτητα προσόντα τοῦ σ., ὅστις μακράν πάσης πολυλογίας δέν ἀγωνίζεται νά καταπίσει διά μιᾶς ἄκρως πειστικῆς ἐπιχειρηματολογίας, ἀλλά νά ὁμολογήσῃ τήν βιωμένην πνευματικότητα καί νά ἀναδείξῃ σύγχρονα πρόσωπα, ὡς πρότυπα πίστεως καί ἀκραιφνοῦς ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος ἐκ τοῦ στενοῦ τοῦ περιβάλλοντος, ὅπως, π.χ., τόν μακαριστόν Πατριάρχην καί Γέροντά του Δημήτριον τόν Α', ἀλλά καί ὄλους ἐκείνους κληρικούς καί λαϊκούς τοῦς ὁποίους μνημονεῦει ἐν τῷ τρίτῳ μέρει τοῦ παρόντος βιβλίου. Εἰσέτι δέ παρετηρήσαμεν, γενικῶς ὅτι ἐκ τῶν ἀνωτέρω κειμένων καί κηρυγμάτων (σελ.15 κ. ἐξῆς) πρωτοτύπων καί κατοχυρωμένων πλήρως ἐπιστημονικῶς, συμφώνως τῶν ἀρχῶν καί τῶν κανόνων τοῦ κλάδου τῆς Πρακτικῆς - Συστηματικῆς Θεολογίας, Λατρείας καί Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως, φέρει ἕκαστο τόν κάτωθι χαρακτήρα τῆς Ὁμιλητικῆς Ἐπιστήμης:1) Ἀγιογραφικόν, 2) Χριστοκεντρικόν, 3) Πατερικόν, 4) Λειτουργικόν, 5) Πρακτικόν-Κατηχητικόν, 6) Συγχρονισμένον, 7) Προσωπικόν, 8) Ἀνεπιτήδευτον, 9) Σαφῆ-Συγκεκριμένον καί 10) Παραμηθυτικόν – Παρακλητικόν.⁶ Διά τῶν ὡς ἄνω δέκα χαρακτήρων τό παρόν βιβλίον ἐμπλουτίζει τήν Ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας καί δύναται νά συμπεριληφθῆ εἰς τά πανεπιστημιακά ἐγχειρίδια ὡς λίαν καλόν βοήθημα πρός χρῆσιν, οὐχί μόνον τῶν ἱεροκηρύκων, τῶν διακόνων τοῦ ἱεροῦ λόγου καί τῶν σπουδαζόντων τῶν Θεολογικῶν, Ἱστορικῶν, Φιλοσοφικῶν καί Παιδαγωγικῶν Σχολῶν, συνολικῶς τῶν Ἀνθρωπιστικῶν Ἐπιστημῶν, ἀλλά καί διά πάντα φιλόστορα ἢ ἐνδιαφερόμενον ἐρευνητήν τῶν γραμμάτων καί τοῦ πνεύματος. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται ἀντιληπτόν ὅτι τό παρόν βιβλίον δέν προορίζεται μόνον διά τόν θεολογικόν κόσμον, καθῶς καί διά φοιτητικήν χρῆσιν εἰς τās προαναφερθεῖσας Σχολάς ἐν Ἑλλάδι. Δύναται νά ἔχῃ ἀποδέκτας ἱεροκήρυκας, κατηχητάς καί φοιτητάς καί εἰς τό ἐξωτερικόν ὑπό τήν προϋπόθεσιν ὅτι τοῦτο θά μεταφρασθῆ εἰς τās κυριότερας εὐρωπαϊκάς γλώσσας ὡς πρός τήν εὐρύτεραν διάδοσίν του καί κυκλοφορίαν μέ σκοπόν τήν χρησιμότητα τῆς πνευματικῆς ὠφελείας εἰς παγκοσμίαν κλίμακα. Ἐπιβεβαιώνομεν, ὡσαύτως καί τήν ἀρκούντως σχετικήν βιβλιογραφίαν διά τῶν ἀναλόγων ἐρμηνευτικῶν ὑποσημειώσεων. Ἡ παροῦσα πραγματεία διανθίζεται διά πλουσίον ἀνεκδότου ἐγχρώμου καί μελανόχρου φωτογραφικοῦ ὑλικοῦ μετά χρονολογικῶν ἐνδείξεων καί ἐπεξηγήσεων προσώπων καί τόπων. Ἐν τέλει, ἡ ἐπιστημονική ἀξία τοῦ ἔργου, ἐσημειώθη ἀνωτέρω.

Θεολόγος τόν κλάδον καί Ἀρχιερεύς τόν νοῦν ὁ σ., διά τῆς εὐρυτάτης καί βαθυτάτης γνώσεώς του προσφέρει, τόσον δημιουργικάς θεωρητικάς ἐμβαθύνσεις ἐπί διαφόρων ζητημάτων τῆς ἐκκλησιαστικῆς γραμματολογίας, ὅσον καί διά τῆς ὀξυτάτης καί νηφαλίας κρίσεώς του ἀναλύσεις ἐπί ἠθικοδιδασκτικῶν θεμάτων. Διά τοῦ μεστοῦ λόγου του, διαμορφωμένος διά τῆς καλλιτεχνικῆς βουλήσεως, οὐχί μηχανικός, οὐχί ἄψυχος, τούναντίον ἐναργῆς, πατερικός καί ἱεραποστολικός, ἀποδίδει τάς πίο λεπτάς ἀποχρώσεις τοῦ θεολογικοῦ του στοχασμοῦ, ἐνῶ παραλλήλως, τό κριτικόν του πνεῦμα, καθὼς καί ὁ βαθύς συλλογισμός του οὐδένα ἀφήνουν ἀσυγκίνητον καί κυρίως τόν χριστιανόν τόν ἐκζητοῦντα ἐντός τῆς Ἐκκλησίας τήν σωτηρίαν του διά τῆς Εὐχαριστιακῆς Συνάξεως. Ὁ σ., διά τῆς γραφίδος του, ἦτις τυγχάνει δωρική, γνησία, ἄκαμptos καί ἀνυποχώρητος, κατορθώνει νά παρουσιάσῃ κατά τρόπον συναρπαστικόν ἓνα συνθετικόν σύγγραμμα ὑψηλοῦ ἑλληνορθοδόξου πολιτισμοῦ, μέ φανεράν τήν προσήλωσίν του εἰς τάς παραδόσεις τοῦ Γένους καί οὕτω δράττεται τῆς εὐκαιρίας νά ἐξάρῃ τήν αὐθεντικότητα τῆς θεοδίδακτης λατρείας καί τέχνης. Ὁ σ., ἀναδεικνύεται δεινός ἐκκλησιαστικός ρήτωρ, εἰς δέ τήν γλῶσσαν του, τήν ἀπλήν καθαρεύουσαν, ἐμφανίζεται αὕτη γλυκυτάτη, διακριτική καί διδακτική πρὸς χάριν τοῦ λαοῦ καί τῆς Ὁρθοδοξίας καί παραλλήλως, διατηρεῖται ἡ παραστατικότητα τῶν προσώπων, καθὼς καί τό ἐπίσημον καί μεγαλοπρεπές ὕφος, ὡς αὐστηρά προσήλωσις εἰς τήν λογίαν βυζαντινὴν παράδοσιν, φέρουσα στοιχεῖα ἐκκλησιαστικοῦ καί κατανυκτικοῦ χαρακτήρος. Εἶναι, προσέτι, ἀνάγκη νά ὑπενθυμίσωμεν ὅτι ὁ σ., ἔχοντας, ὡς γνώμονα καί κέντρον τήν ὀρθόδοξον λατρείαν καί ζώην ἀξιοποιεῖ καταλλήλως, τήν ἐπικαιρότητα καί παραλλήλως, δίδει περιεχόμενον εἰς τάς πνευματικάς καί ἠθικάς ἀρετάς, νόημα εἰς τήν σύνεσιν καί σωφροσύνην, σκοπόν εἰς τήν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, πειθαρχίαν εἰς τὰ δόγματα καί τούς κανόνας τῆς Πίστεώς μας, ἐνδιαφέρον εἰς τό ἐκκλησιαστικόν ἦθος, καθὼς καί εἰς τήν μεγαθυμίαν καί ἐπιείκταν ὡς ἀπαραίτητα ἀρεταί τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ὁρθοδοξίας. Τόν σ., διέπει ἡ συντηρητικότης καί ὁ σεβασμός πρὸς τήν μεγαλειώδη ἀλήθειαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, νοουμένην ἐκτός ὀρίων καί τύπων. Φέρει εὐσυνειδήτως τήν βαρεῖαν πατροπαράδοτον κληρονομίαν τῆς Μ.τ.Χ.Ε. Ἐντός αὐτῆς δραστηριοποιεῖται καί ἐκδαπανᾶται καί ἐπ' αὐτῆς δημιουργεῖ. Συμβαίνει νά εἶναι, ἰδιαίτερος, στοχαστής. Σπουδαίαν σημασίαν, ὅμως, ἔχει ὅτι στοχάζεται, κινεῖται, οἰκοδομεῖ καί καθοδηγεῖ εἰς τό ἀληθές καί κατά συνέπειαν εἰς τό ὀρθόδοξον, μεταλαμπαδεύοντας τό ἀνέσπερον Φῶς τοῦ Φαναρίου ἀνά τήν οἰκουμένην. Ἀξίζει νά μνημονεuthῇ ὅτι μετὰ ἐπιμόνου προσπαθείας καί συστηματικῆς ἐπιμελείας ἀναζητεῖ τήν ἀλήθειαν, ἦτις καταγράφεται μετὰ καθαρότητος καί γλαφυρότητος. Αἱ ἀνωτέρω σκέψεις ἀποτελοῦν ἀφετηρία αὐτοκριτικῆς δι' ἡμᾶς τούς ὀρθοδόξους. Διά τῶν κηρυγμάτων του ὁ σ. προσδιορίζει τήν γένεσιν καί ἐξέλιξιν τῆς ιστορικοσωτηριολογικῆς προοπτικῆς, τονίζων τήν ἀδιάσπαστον ἐνότητα ιστορικῶν γεγονότων καί ἐρμηνείας αὐτῶν, ἔχοντας ὡς βασικὴν πρόθεσίν του νά ἐπισημάνῃ ὡς κεντρικόν σωτηριῶδες γεγονός τήν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ζώην, τόν θάνατον καί τήν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τό σύγγραμμα τοῦτο, ὅπου εἶναι διάχυτο τό σωτηριολογικόν δόγμα τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας ὁ σ., μᾶς χαρίζει τεκμηριωμένας ιστορικῶς, ποιμαντικῶς, ἠθικῶς, αἰσθητικῶς καί πρακτικῶς τάς ἀρχάς ἐκεῖνας αἱ ὁποῖαι δύνανται νά κατευθύνουν τόν σύγχρονον ἄνθρωπον διά τῆς πίστεως εἰς τό μυστήριον τῆς λυτρώσεως. Εἰς τό ἔργον τοῦτο παρουσιάζεται ἡ ἀντικειμενικότης τοῦ σ., καί ἡ ἐκδηλος ἀγάπη του πρὸς τήν θεολογίαν καί τήν ἱστορίαν. Εἰς τὰ κηρύγματά του ὁ σ. μετὰ πάθους ἐμμένει εἰς τόν ἱστορικόν χαρακτήρα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὑποστηρίζει, μάλιστα, τό ἱστορικόν στοιχεῖον τῆς χριστιανικῆς ἀποκαλύψεως, τό ὅποιον καί διαφυλάσσει τόν Χριστιανισμόν ἀπὸ τοῦ

νά υποπέσει εἰς τόν συγκρητισμόν ἢ τήν μυθολογίαν. Κατά συνέπειαν, τό κηρυκτικόν ἔργον τοῦ σ. δέν κινδυνεύει νά μεταμορφωθεῖ τοιουτοτρόπως, ὡς μία ἄψυχος ἱστορική θεώρησις τῆς Κ.Δ. καί ἐν γένει τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματείας, ἀλλά τὸναντίον ἔχει καί ὑπαρξιακὴν κατεύθυνσιν, καθότι ἐντάσσεται ἡ ἀνθρωπίνη ὑπαρξις ἐντὸς τῆς ἱστορίας τῆς Θείας Οἰκονομίας. Γενικῶς, θά λέγαμε ὅτι χωρὶς νά παραθεωρηθῆ τό ὑπαρξιακόν στοιχεῖον ὑπογραμμίζεται ὑπὸ τοῦ σ. τό ἱστορικόν, διότι τό κήρυγμά του δέν εἶναι ἀνεξάρτητον τῆς ἱστορίας. Ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου τυγχάνει πραγματικότης ἱστορική, ἡ ὁποία συνετελέσθη διὰ τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ, ὅπερ συνιστᾷ κέντρον καί ὀρόσημον τῆς ἱστορίας. Ὁ σ., ἀναφερόμενος εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν ἐπαγγελιῶν καί διδαγμάτων τῆς Εὐαγγελικῆς Φωνῆς, εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν σπουδαιότητα τῆς ἱστορίας τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Οἰκονομίας διὰ τὴν λατρείαν, εἰς τὴν ἀδήριτον ἀνάγκην τῆς ἐνσωματώσεως τοῦ χριστιανοῦ εἰς τὴν ὡς ἄνω ἱστορίαν καί τέλος, εἰς τὴν ἱστορικὴν σχέσιν τοῦ ὡς ἄνω Μυστηρίου μετὰ τῆς ἠθικῆς, παρέχει τὴν δυνατότητα εἰς τὸν ἀναγνώστην νά ἐξάγῃ χρήσιμα συμπεράσματα διὰ τὴν πατερικὴν θεολογίαν καί τὴν ζωὴν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δύναται νά χαρακτηρισθῆ, ἐπίσης καί ὡς χρονογράφημα τοῦ σ., τοῦτέστιν, μία συνοπτικῶς καί χρονολογικῶς διατεταγμένη ἱστορική σύνοψις τῆς ἀγλαοκάρπου ἀρχιερατείας του εἰς τὸν τομέα τῆς ποιμαντικῆς διακονίας. Τό παρόν βιβλίον, πού διακρίνεται διὰ τὴν διαχρονικὴν του ἀξία καί χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν σαφήνειαν, τὴν ζωηρότητα τῶν ἐκφράσεων καί τὸν πηγαῖον λυρισμόν του, τυγχάνει πολύτιμον ἔργον διὰ τὴν μελέτην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετὰ ἱστορικῶν ἐμβαθύνσεων καί ἐντάσσεται εἰς τὰ ἀξιόλογα λογοτεχνικά ἔργα τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος θεολογικῆς παραδόσεως. Ἀξίζει νά τονίσουμε ὅτι ἡ παροῦσα μελέτη ἔτυχε προβολῆς καί εὐφήμου μνείας εἰς τὸν ἐντυπον καί ἠλεκτρονικόν Τύπον ἀπὸ ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων⁷ (κληρικούς - ἀκαδημαϊκούς, κ.λπ) καί ἡ ἀνεκτίμητος προσφορά τῆς « συμβάλει στὴν πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀναγέννηση τοῦ Γένους μας »⁸. Εἴμεθα εὐγνώμονες καί ὀφείλονται θερμὰ συγχαρητήρια καί εὐχαριστίαι πρὸς τὸν σ., διὰ τὴν ἐργώδη, ἀξιέπαινον προσπάθειαν καί τὴν ἐπιτυχῆ περαιώσιν τοῦ πολυσελίδου τούτου βιβλίου τό ὁποῖον εἶναι οὐχὶ ἀπλῶς ὠραῖο, ἀλλὰ κυριολεκτικῶς ἀφυπνιστικόν, τό ὁποῖον διατηρεῖ ἀμείωτον τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου, ἀποκομίζοντας ἐκ τῆς προσεκτικῆς μελέτης τοῦ βιβλίου τούτου μέγα πνευματικόν κέρδος καί ἐπιβεβαιώνει τὸν μέγιστον κόπον καί τὴν ἀκαταπόνητον δοκιμασίαν εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβλήθη ὁ ὡς ἄνω σ. Ἐν κατακλείδι, εὐχόμεθα ἀπὸ βάθους καρδίας ὅπως ὁ Δομήτωρ Κύριός μας χαρίξῃ εἰς τὸν Ἅγιον Πριγκηποννήσων ὑγείαν, δύναμιν, μακρότητα ἡμερῶν καί παραλλήλως, νά συνεχίξῃ μετὰ τῶν ἀρχιερατικῶν του καθηκόντων τὴν διακονίαν τοῦ προφορικοῦ καί γραπτοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΑΙ

Α.Θ.Π : Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης

Αρ. : Αριθμός

Βλ. : Βλέπε

Εφημ. : Εφημερίδα

ημ. : ἡμερομηνία

κ. : καί

κ. ἀ. : καί ἄλλοῦ

κ.λπ. : καί τὰ λοιπά

Κορ. : Κορινθίους

Μ.τ.Χ.Ε.:Μεγάλη του Χριστού Ἐκκλησία

Α Μαθ. : Ματθαίου

Ὅ.π. : ὅπως παραπάνω

π.χ. : παραδείγματος χάριν

Πρβλ. : Παράβαλε

σ. : συγγραφεύς

Σεβ. : Σεβασμιώτατος

σελ. : σελίδα

σσ. : σελίδες

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ –ΠΑΡΑΠΟΜΠΑΙ

*Ἡ παροῦσα βιβλιοκρισία, ἀρχικῶς, ἐδημοσιεύθη εἰς τό ἐπιστημονικόν θεολογικόν περιοδικόν σύγγραμμα τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας & Πάσης Ἀφρικῆς « ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΦΑΡΟΣ », ΤΟΜΟΣ 4Α΄ (2022-2023), ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ 2022–2023, σσ. 414-431. Ἀναδημοσιεύεται λόγῳ τῆς εὐσήμου ἱερᾶς εὐκαιρίας τῆς τε ἑκατοτατηρίδος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων (1924-2024) καὶ τῆς συμπληρώσεως εὐδοκίμου πεντηκονταετοῦς ἱερωσύνης τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων κ. Δημητρίου (1974-2024). Ἐδῶ, περιλαμβάνει τὴν ἐνσωμάτωσιν τοῦ πλουσίου ἀνεκδότου ἐγχρώμου καὶ μελανόχρου φωτογραφικοῦ ὑλικοῦ.

1. Πρβλ. Δημητρίου Ι. Τσιανικλίδη, « ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΕΒΑΣΤΕΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Κ. ΚΟΜΜΑΤΑ, Η ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΠΡΑΞΙΣ ΤΟΥ 1928 ΠΑΡΑΚΩΛΥΟΜΕΝΗ ΤΟΙΣ ΟΡΟΙΣ - ΤΟ ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΙ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΝ ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2006 », σσ.852., *ΠΡΩΪΝΟΣ ΤΥΠΟΣ-ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΔΡΑΜΑΣ*, Περίοδος Β΄(1974) Αρ. Φύλλου 6880 -10736, ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014, σ. 7.
2. Πρβλ. , ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ, « Ἡ Α.Θ.Π. καὶ ἡ Ἱεραρχία τοῦ Θρόνου », *ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2022*, Ἀσπροβάλτα - Θεσσαλονίκη, σσ.548-549.
3. Α΄ Κορ. 14,19.
4. Μαθ. 11,29.
5. Ὅ. π. 11,29-30.
6. ΙΩΑΝΝΟΥ Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, *ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ*, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1998, σσ.66 κ. ἐξῆς. ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, *ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ*, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2002, σσ.155 κ. ἐξῆς. Βλ., ἐπίσης, ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, *ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ἢ ΟΜΙΛΗΤΙΚΗΣ*, ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1976, σσ. 60 κ. ἐξῆς. ΠΑΝ. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑ, *ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ*, (πανεπιστημιακαὶ παραδόσεις ἀναθεωρηθεῖσαι), Ἔκδοσις Δευτέρα, ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ « Ο ΣΩΤΗΡ » ΑΘΗΝΑΙ-ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1980, σσ.355 κ. ἐξῆς.
7. Βλ., ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΜΕΛΙΤΩΝΟΣ, ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ « ΕΝΘΥΜΙΟΙ ΛΟΓΟΙ », Εφημ. « ΑΡΟΥΕΝΜΑΤΙΝΗ-ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ », Ἔτος ἰδρύσεως 1925, 97^{ος} *ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ, ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ, ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ*, ΤΡΙΤΗ 26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2021, Τεύχος:12489, Από

- ημ. Έκδοσης:34567, Κωνσταντινούπολη, σ.3. Σωτήρη Μ. Τζούμα, «*Ενθύμιοι Λόγοι*» του Σεβ. Γέροντος Πριγκηποννήσων Δημητρίου- Ένας σύγχρονος αυτόπτης Συναξαριστής, [https:// www.exapsalmos. gr/ 2021/11/11/enthymioi-logoi-tou-sev-gerontos-prigkiponnison-dimitriou-enas-syγχronos-aftoptis-synaksaristis/](https://www.exapsalmos.gr/2021/11/11/enthymioi-logoi-tou-sev-gerontos-prigkiponnison-dimitriou-enas-syγχronos-aftoptis-synaksaristis/),11-11-2021. Μ. Γ. Βαρβούνης, “*Ενθύμιοι Λόγοι*” του Γέροντος Πριγκηποννήσων Δημητρίου, , [https:// fosfanariou.gr/index. php/2021/11/21/kathigitis-varvounis-gia-biblio-prigkiponniswn-dimitriou/](https://fosfanariou.gr/index.php/2021/11/21/kathigitis-varvounis-gia-biblio-prigkiponniswn-dimitriou/),21-11- 2021. Πασχάλης Βαλσαμίδης, “*Ενθύμιοι λόγοι*”, [https://fosfanariou.gr/index. php/2021/12/01/balsamidis-gia-biblio-gerontos-prigkiponniswn-dimitriou/](https://fosfanariou.gr/index.php/2021/12/01/balsamidis-gia-biblio-gerontos-prigkiponniswn-dimitriou/),1-12- 2021. Αρχιμ. Ευάγγελος Υφαντίδης, Δρ. Θεολογίας – Δρ. Ιστορίας, « *ΚΙ ΟΜΩΣ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΛΠΙΣ: η πορεία του Γένους μας προς το αύριο – σπουδή στη θεολογική σκέψη του Σεβ. Γέροντος Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων κ. κ. Δημητρίου* », <https://www.exapsalmos.gr/2022/06/16/ki-omos-yparchei-elpis-i-poreia-tou-genous-mas-pros-to-avrio-spoudi-sti-theologiki-skepsi-tou-sev-gerontos-mitropolitou-prigkiponnison-k-k-dimitriou/>, 16-6-2022 (έφεξις, Υφαντίδης).
8. Υφαντίδης, ό.π.

Δημήτριος Ί. Τσιανικλίδης

Δρ.Θ - Νομικός